

ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ
ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ & ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Σίνα 4, 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ, Τηλ.: 0651-74000 ΦΑΞ: 0651-79286

ΕΤΟΣ ΚΑ΄
ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 249-250
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
1999

Ξεκινήσαμε καλά τη χρονιά

Για το χορό και την κοπή της πίτας λέμε. Κι αν ...«η καλή μέρα από το πρωί φαίνεται», τότε μπορούμε κι εμείς να αισιοδοξούμε πως και το 1999 θα είναι ακόμα πιο καλό, για το περιοδικό μας.

Η αθρόα προσέλευση Ζαγορίσιων, αντιπροσωπευτικής όλων, σχεδόν των χωριών μας, το ζεστό κλίμα και το πηγαίο κέφι το βράδυ της Παρασκευής 11 του Γενάρη στα «Λιθαρίτσια» είναι μια ακόμη επιβεβαίωση πως «Το Ζαγόρι μας» ριζώνει στις καρδιές των Ζαγορίσιων και πορεύεται σωστά με μόνο γνώμονα και στόχο την προβολή και στήριξη του Ζαγοριού ολόκληρου στο δύσκολο, πράγματι, δρόμο του προς την προκοπή και την ανέλιξη του.

Με τον καινούργιο χρόνο τα χωριά μας (όπως κι ολόκληρης της χώρας), μπαίνουν σε μια καινούρια εποχή, που σηματοδοτείται από τον «Καποδίστρια».

Τα πρώτα χρόνια οργάνωσης και προσαρμογής στη νέα κατάσταση θα είναι, ασφαλώς, δύσκολα και η πορεία προς το αύριο αβέβαιη.

Τούτο το περιοδικό (το περιοδικό σας) θα προσπα-

θήσει (όπως έκανε μέχρι σήμερα) να βοηθήσει εκφράζοντας όλες τις απόψεις, τις ιδέες και τις προτάσεις,

ού, όπως θα σταθεί κριτικά σ' εκείνες που θα βλάπτανε αυτή την προοπτική.

Ξέρουμε πως οι νεοσύ-

αντιπαλέψουν τις τόσες δυσκολίες που θα αντιμετωπίσουν.

Έτσι:

— Χρειάζεται συστράτευση, συνεργασία και συμπαράσταση όλων των ζωντανών δυνάμεων του Ζαγοριού μας: των πολιτιστικών φορέων, των αποδήμων μας, των τόσων επισημόνων μας, των νέων, των γυναικών.

— Αυτή τη συστράτευση «το Ζαγόρι μας» θα τη σαλπίζει διαρκώς και θα την επιζητεί απ' όλους με επιμονή.

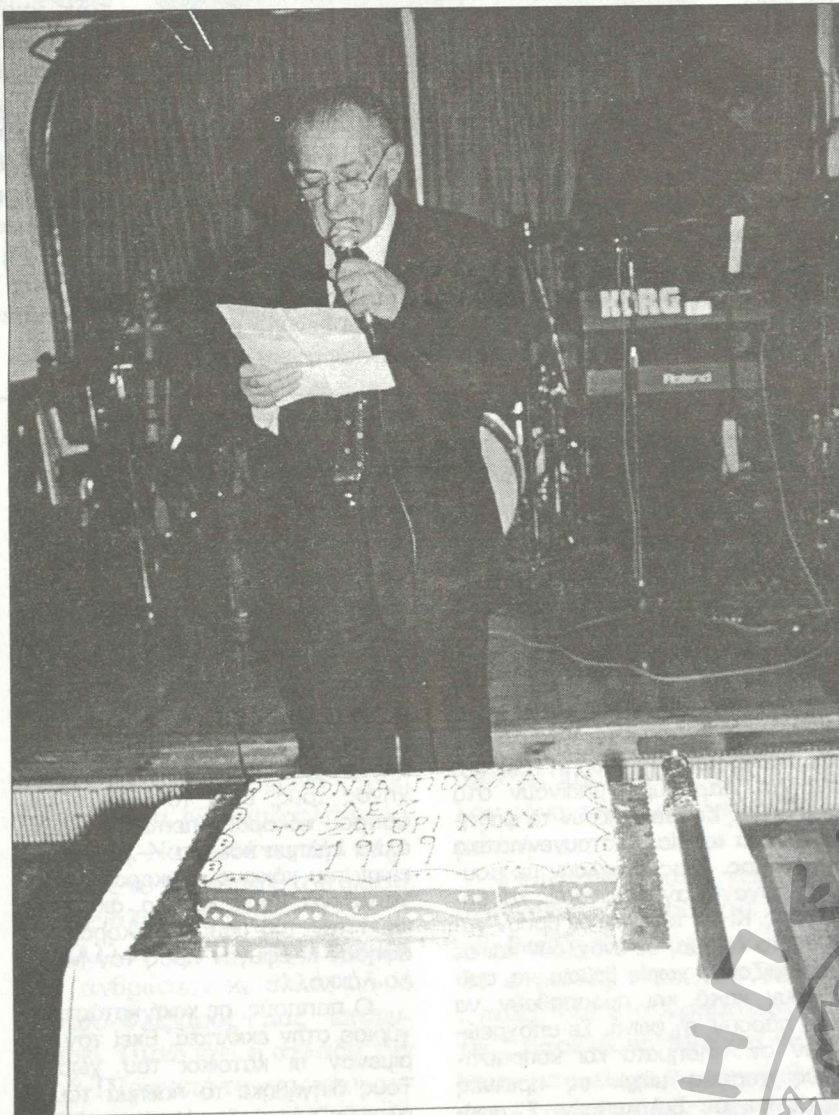
— Η ζεστή και χαρούμενη εκδήλωση της κοπής της πίτας μας, θεριεύει την ελπίδα, πως οι Ζαγορίσιοι, όλοι μαζί χωρίς στείρες αντιπαραθέσεις, μπορούν να πραγματοποιήσουν το όνειρο για ένα Ζαγόρι αντάξιο της ιστορίας του, για την αναγέννησή του.

Ξεκινήσαμε, λοιπόν, καλά το χρόνο. Κι είμαστε σίγουροι πως θα τον κλείσουμε ακόμα πιο καλά.

Σ' όλους Καλή Χρονιά.

«Ζ»

(Αναλυτικό ρεπορτάζ του χορού στις σελίδες 8 και 9).

Από το χαιρετισμό του Προέδρου της ΙΛΕΖ
κ. Απ. Ντιναλέξη

έτσι ώστε οι αντικειμενικές δυσκολίες να μην γίνουν αδιέξοδα προβλήματα. Θα σταθεί δίπλα σε όλες τις ενέργειες και προσπάθειες που θα συμβάλουν στην σωστή ανάπτυξη του Ζαγορι-

στατοι δήμοι έχουν μπροστά τους δρόμο δύσκολο και ανηφορικό και δεν αρκούν οι Δήμαρχοι και οι σύμβουλοι (δημοτικοί και κοινοτικοί) από μόνοι τους να τον περπατήσουν και ν'

Παλιές Ψυχαγωγικές Εκδηλώσεις

του Φ. Βαταβάλη

Στα χρόνια του Μεσοπολέμου, η ψυχαγωγία των κατοίκων του χωριού μας, για την εποχή εκείνη, μπορούμε να πούμε πως ήταν ικανοποιητική.

Το ραδιόφωνο και η τηλεόραση, που με τις εκπομπές τους προσφέρουν σε μικρούς και μεγάλους, ενημέρωση, διαπαιδαγώγηση και δημιουργική ψυχαγωγία, τότε δεν υπήρχαν. Κατά χρονικά διαστήματα, τη μονότονη ρουτίνα της καθημερινότητας, τη διέκοπταν οι ονομαστικές γιορτές των κατοίκων, τα πανηγύρια του χωριού, οι αρραβώνες, οι γάμοι, οι βαφτίσεις και οι γιορτές των Χριστουγέννων, Πρωτοχρονιάς, Αποκριάς και Πάσχα.

Σ' αυτές τις ψυχαγωγικές εκδηλώσεις, έπαιρναν μέρος όλοι οι κάτοικοι του χωριού, «Συν γυναιξί και τέκνοις». Είχαμε και έκτακτες, αυθόρμητες ψυχαγωγικές εκδηλώσεις. Χωριανοί, έπειτα από κρασοκατάλυξη κάτω από την κληματαριά της αυλής του Καραγιώργη, καλούσαν το συγκρότημα των οργανοπαίκτων του χωριού μας (συγκρότημα Παναγιώτη Γκανά) και γλεντούσαν ατέλειωτες ώρες. Αλλά και το καλοκαίρι, στο κιάσκι της Πάνω Βίτσας, καθηγητές, δασκάλιοι, φοιτητές, μαθητές γυμνασίου και κορίτσια του χωριού, τις βραδινές ώρες, με μαντολίνα, γραμμόφωνα και τραγούδια, χόρευαν ευρωπαϊκούς και δημοτικούς χορούς. Σήμερα, εμείς οι μεγάλοι, δεν ξεχνούμε τα τραγούδια των καλλιφώνων δασκάλων Τάκη Δάνου και Μάνθου Παπαρούση. Ο τελευταίος παίζοντας με το μαντολίνο και τραγουδώντας «Ένα νερό κυρά Βαγγελιώ», «Στον Άδη θα κατέβω», «Κι αν πας στην Καλαμάτα» έδιδε, σε μας τους μικρούς, την ευκαιρία να στήσουνε τρελό χορό.

Επίσης το καλοκαίρι η «Φιλοδοσική Ένωσις» του χωριού μας (Πολιτιστικός Σύλλογος

της εποχής εκείνης) οργάνωνε, εκτός των άλλων ψυχαγωγικών και μορφωτικών δραστηριοτήτων της και θεατρικές παραστάσεις, τότε στο νάρθηκα της εκκλησίας των Ταξιάρχων και τότε στο παλιό διδακτήριο του Δημ. Σχολείου του Κάτω Μαχαλά. Και σαν τέλειωνε η θεατρική παράσταση στις 10 το βράδυ, άρχιζε χορός μικρών και μεγάλων, ανδρών και γυναικών στο μεσοχώρι της Κάτω Βίτσας, με το συγκρότημα του Π. Γκανά και η διασκέδαση κρατούσε μέχρι τις πρωινές ώρες.

Η περιγραφή μιας τέτοιας ψυχαγωγικής βραδιάς, δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα των Αθηνών «Ζαγορισιανή Νέα» την 17η Ιανουαρίου 1932, του ανταποκριτού της εφημερίδας και χωριανού μας Γιάννη Κρασόπουλου με το ψευδώνυμο «Αβδιρίτης».

Ιδού η δημοσίευση της στα «Ζαγορισιανή Νέα».

Πρωτοχρονιά στο Ζαγόρι

ΒΙΤΣΑ - Γενάρης (του ανταποκριτού μας).

Ύστερα από δεκαήμερο αποκλεισμό με το χιονισμένο μας Ζαγόρι, ξανάχισε η συγκοινωνία με χίλια δυο βάσανα και κόπους κι έτσι κι ο κόσμος γύρισε να κάμει τις γιορτές στα σπίτια του.

Τι βγάξει σήμερα κανένας από τα Ζαγοροχώρια; Πού η παλιά των ζωή; Πού η κίνηση των, πού η κοσμοπλημύρα των; Η ξενιτιά μας ρήμαξε το Ζαγόρι. Πού της Βίτσας η νεολαία, που

γέμιζε το μεσοχώρι τα Χριστούγεννα, πού η Πρωτοχρονιάς τα γλέντια βρίσκονται, άσβησμένες σε λανθάνουσα κατάσταση παραστάσεις.

Κινήθηκε και στα φετινά Χριστούγεννα, γο η δασκαλομετρημένη νεολαία, αλλά άρχισε γίνθηκε μια μικρή, ας πούμε χοροεσπερίδα με όνομα του συρμού, ξεσκούριασε λιγάκι το βάλτο του γέρου Γκανά και το ντέφι του Μανώλη αλλά ο κόσμος μόλις είχε συνέλθει απ' τα παρ και τους πάγους και το χειρότερο την περασμένη δεν έδειξε και τόσο προθυμία. Διακόνη όμως απ' το ωραίο φύλο να χορεύουν λεβέντες οι δίδες Α. και Μ. Βασδέκη με τη φρουρά, η Ιουλίτσα Σάρρου με τον κρητικό, οι δίδες Γιωτσίανγκου.

Εκ των κυριών διακρίναμε την κ. Βασιλκή με το παλιοκαϊρίσιο σίσμο της, την κ. Γούσια, την κ. Μ. Σάρρου και Γ. Βασδέκη, τους κυρίους διακρίναμε τους αδελφούς Πάνου, Πίκου, Καρέτση, Θ. Σακελλαρίδη, Ζήνη και Βαταβάλη.

Παρ' όλιγον έλειψε να λησμονήσω τον Γιαννοτήν της χοροεσπερίδας κ. Δαήν, όστις με τα προοίμια με τον αρβανίτικον να κί όμως περισσότερα εισιτήρια. Είς τον χορό τε ρευρέθηκαν και πολλοί άλλοι. Το γλέντι νώντας η ώρα, άναβε και διήρχησε μέχρι πρωινάς ώρας με επισφράγισμα το «Επ' Περδικομάτα μου...»

«Αβδιρίτης»

Ένας καλικάντζαρος...

του Φ. Βαταβάλη

λα, έχουν και κάποιον κουσούρι. Άλλοι νάνοι, άλλοι ψηλοί και κοκαλιάρηδες, μονόφθαλμοι, κουτσοί, ασημομυρμηδόνες, κουρελιαρήδες με πόδια τράγου και με κέρατα και ουρά. Μεταμορφώνονται σε γάτες και σκυλιά και από ανοιχτή πόρτα ή ανοιχτά παράθυρα, μπαίνουν στα σπίτια μας και μαγαρίζουν τα φαγητά και τα ωραία χριστουγεννιάτικα γλυκά μας. Μας ενοχλούν με μουσικά όργανα, αγριοφωνάρες και θορύβους. Κι αν τύχει και σε βρουν νύχτα στο δρόμο, σε ενοχλούν και σε περιπαίζουν, χωρίς βέβαια να σου κάνουν κακό και προσπαθούν να σου πάρουν τη φωνή. Σε υποχρεώνουν σε πηδήματα και κουραστικούς χορούς μέχρι τις πρωινές ώρες και σε ξυλοκοπούν. Σ' αφήνουν με το πρωινό λάλημα του μαύρου κόκορα. Φοβούνται και αποφεύγουν το Σταυρό, το χαιμάλι, την προσευχή, το θυμίαμα, το φως και τις άσχημες μυρωδιές.

Ο παππούς μου, συνέχισε η γιαγιά μου, ήταν παπάς στο χωριό μας, το Τσερβάρι. Ανήμερα των Χριστουγέννων, ξεκίνησε στις 4 τα ξημερώματα να πάει στην εκκλησιά. Έξω βαθύ σκοτάδι. Για κακή του τύχη, στο δρόμο έπεσε πάνω σε μια ομάδα παγανών. Τον περικύκλωσαν

κι άρχισαν να τον ενοχλούν. Τον οδήγησαν «εν χορδαίς και οργάνοις» κάτω στην Πλάκα κι εκεί τον υποχρέωσαν να πηδάει και να χορεύει μαζί τους. Κάπου-κάπου τού ριχναν και καμιά. Λάλημα κόκορα ακούστηκε. —Συνεχίστε, είπε ο αρχηγός τους, είναι το λάλημα του άσπρου κόκορα. Έπειτα απ' όλιγο, άλλο λάλημα κόκορα. —Συνεχίστε, είναι του κόκκινου κόκορα. Άρχισε να φέγγει. Τρίτο λάλημα, ακούστηκε. Ήταν του μαύρου κόκορα. Τον άφησαν κι έφυγαν προς τον Μεγάλο λάκκο.

Ο παππούς, σε κακή κατάσταση γύρισε στην εκκλησιά. Εκεί τον περιέμεναν οι κάτοικοι του χωριού. Τους διηγήθηκε το πάθημά του κι όλοι μαζί έψαλαν: «Η γέννησή Σου Χριστέ ο Θεός ημών...».

Αυτά και πολλά άλλα, μούλεγε η γιαγιά μου, για τα παγανά της!! Ο γείτονας μου, ο Μήτσος Γκανάς, ήταν αυθεντία στο να σκαρώνει φάρσες.

Ένα φεγγαροφώτιστο βράδυ του δωδεκαήμερου του 1929, αν θυμάμαι καλά, πήρε την απόφαση να παίξει το ρόλο του καλικάντζαρου. Απ' τη Ρούγα που είναι έξω απ' το σπίτι του και με το βιολί στο χέρι, πήρε το δρόμο της Ζελινιάσας για

το σπίτι του αδελφικού του φίλου Παπαγιάννη. Από χαμηλό σπιτικό τοίχου, ανέβηκε στη στενή περμοναδική δωμάτιο του σπιτιού Σιγά-σιγά και χωρίς θόρυβο έφτασε στο μπουχαρί. Εκεί άρχισε να παίζει το βιολί...

Η οικογένεια του φίλου, ήταν γύρω στο τζάκι κι έλεγαν παρμύθια και κουκουβάστες. Άκουσε παιζέμο του βιολιού και άστραψε η δυο μυθοί! Έξαφανίζονται στο πι και φι. Σαν τις μύγες που μαζεύτηκαν σε μια γωνία του τραπεζιού, απολαμβάνουν με νοσημική τους κι όλοι άρχισαν να θυρίζουν κάποια προσοχή και σταυροκοπιούνται.

Η γυναίκα του, με τρεμάνα χέρια άναψε το καντήλι στο ενοστάσι. Πήρε το μικρό θυμιατήριό της κι εκεί που νομίζει ότι δεν θα επιζήσει καμιά, όταν ημυροσκοτώστρα σου επιπίπτει σαν «Στούκας» πάνω τους, διαπιστώνεις, με απογοήτευση, ότι πρόλαβαν κι έφυγαν.

Μετά απ' αυτήν την «ευφορία» μας προσγειωνόμαστε και με ξεροψύχωτο το πορτοφόλι στην τσέπη μας, μετρούμε μια-μια τις κρύες μέρες του Γενάρη. Τα παγανά έφυγαν σιγά σιγά, είχαν έλθει.

Την άλλη μέρα όλοι στο χωριό γελοούσαν με της νύχτας τα παγανά.

Και ο αδελφικός φίλος του, με προσπάθειες να βρει την ευκαιρία για να γελήσει τελευ

ΤΑ 60ΧΡΟΝΑ ΤΗΣ Ε.Α.Ρ.Ε.Σ.

Η Ένωση Αποφοίτων της Ριζαρείου Εκκλησ. Σχολής, γιόρτασε, με εκδήλωσή της στα Διδαστήρια της Ριζαρείου Σχολής στο Χαλάνδρι, τα 60χρόνια της (1938-1998). Η εκδήλωση έγινε στις 13/12/98.

Το πρωί της Κυριακής τελέστηκε στον εκει Ι. Ναό του Αγ. Γεωργίου θεία λειτουργία, χοροστατούντος του Μητροπολίτη Φθιώτιδος κ. Νικολάου, αποφοίτου της Σχολής. Έψαλλε η χορωδία των αποφοίτων. Παραβρέθηκε πλήθος πιστών.

Στη συνέχεια, στην αίθουσα τελετών της Σχολής έγινε η εκδήλωση της Ε.Α.Ρ.Ε.Σ., με κύριο ομιλητή τον Μητροπολίτη κ. Νικόλαο και θέμα: «Η προσφορά των Ριζαρειτών στον Εκκλησιαστικό και Κοινωνικό τομέα του ευρύτερου Ελληνισμού».

Προσλαλίες έγιναν από τον Πρόε-

Ο κ. Στ. Συκιώτης στο βήμα. Όπισθέν του η προσωπογραφία του Γεωργίου Ριζάρη, έργο του μεγάλου ζωγράφου Νικηφόρου Λύτρα.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

Ο ΚΟΥΤΣΟΦΛΕΒΑΡΟΣ

Ωστόσο, κουτσα-στραβά, εξαντλούμε το Γενάρη και μας καλωσορίζει ο κουτσοφλέβαρος. Πιο φιλότιμος και συμπονετικός μας λιγότεψε τις μέρες του. Γι' αυτό και η προσωνυμία του Κουτσού. Δεν είναι ανέκδοτος του λείπει κάτι. Να' ρθει, σου λέει η Πρωτομαγιά, να εισπραχθεί το μηνιατικό τους, ν' ανακουφιστούν οι άνθρωποι, να πάρουν ανάσα από τα αυξημένα έξοδα του χειμώνα. Να χαμογελάσει κι η Άνοιξη. Να ξεστάνει την καρδιά τους το χρυσόφως του ήλιου, στη μεγαλωμένη μέρα.

«Άλλαι μεν αι προσδοκίαι των ανθρώπων κι άλλα, ...» ο κουτσο-Φλέβαρος μας επιφυλάσσει. Πίσω έχει η αγλάδα την ουρά. Πίσω από τη «χρονική συνωνία του» υπάρχει η αθέατη πλευρά του. Ποιά είναι αυτή; Ε, γνωστή «τους πάσι» από την ανέμη επίσκεψη που μας κάνει στον ετήσιο κύκλο του Χρόνου.

Πολλές φορές μας ξαφνιάζει απρόσμενα. Κομπλεξικός κι αυτός από την ...κουτσαμάρα του, ηδονίζεται να μας φιλοδωρεί με κάτι καιρικές αγριότητες, παγερούς βοριάδες, ασταμάτητες

βροχές και μαύρα σύννεφα που πλακώνουν την ψυχή μας. Καμιά φορά λευκαίνει και το περιβάλλον μας με ξεχασμένο χιόνι, έτσι για... ν' ασπρίσει το μάτι μας και να πάψει να τα βλέπει μαύρα.

Μ' αυτά και μ' αυτά τα καϊώματα του Φλεβάρη, πως ν' ασπρίσει το μάτι μας, όταν διαπιστώνεις πως θα χρειαστείς, πέρα από τις προσδοκίες σου, κι άλλον τόνο πετρέλαιο για τη θερμαντή σου;

Υπάρχουν και χειρότερα στην αθέατη πλευρά του. Υπάρχει ένας «ηδονικός σαδισμός». Οι αγριότητες του, που είπαμε, ...παίζονται στο Χρηματιστήριο της Σοφοκλέους. Μπορεί να έρθουν, μπορεί και να μην έρθουν. Οι Αποκριές όμως θα έρθουν οπωσδήποτε. Ζηλιάς ο Φλεβάρης, για το Δεκέμβρη και το Γενάρη με τις 15ήμερες γιορτές των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς (ακόμα οι βασιλόπιτες δεν εξαντλήθηκαν) σκορπίζει τις Αποκριές. Έτσι, ώστε, ούτε φράγκο να μας μείνει ούτε μυαλό για συνετή γνώση.

Μας συνεπαίρνει καρδιά και λογικό με την «αποκριάτικη μάσκα» που μας φοράει και μας αποκοιμίζει το συνειδητό στη μέθη των «Διονυσιακών δρώμενων». Δεν είμαστε οι ίδιοι. Κάτω από το «αποκριάτικο προσωπίο» κινείται και δρα ένα πλασματικό αντίγραφο μας.

Ο άνθρωπος, από τη φύση του, επιζητεί τη χαρά και τη διασκέδασή του. Κι ο Φλεβάρης που το ξέρει αυτό, μας χαρίζει πάντα τις Αποκριές του. Έτσι χαίρεται κι αυτός, με τον τρόπο του, για τη δική μας χαρά, το δικό μας ξεφάντασμα.

Ωστόσο, ας μην είμαστε τόσο... ακραίοι. Έχει κι ο Φλεβάρης τις ευαισθησίες του... Αφού ικανοποιήσει το καπρίτσιο του, είτε με τις καιρικές συνθήκες είτε με τα αποκριάτικα ξεφάνταμά μας, μας συνφέρει με μια 40ήμερη αποτοξίνωση σώματος και πνεύματος, με τη συνδρομή και του γειτονικού του Μάρτη. Έτσι, από αποκριάτικο μασκοφόρο, συνεργόμαστε και γινόμαστε χριστιανοί-νηστευτές, προσβλέποντες στο λαμπρό φως της Αναστάσεως.

Μην απελπίζεστε. Μήνας είναι -και μάλιστα κουτσός- και θα περάσει. «Κι όσο κι αν Φλεβάρει καλοκαίρι θα μυρίσει».

Στ. Συκιώτης

Μία ορκωμοσία κι ένας μύθος

Ήταν η νύχτα λαμπρή και η σελήνη εννέα ημερών σελάγιζε, 26 του Δεκεμβρίου 1998. Λιγοστό το χιόνι, παγωμένο. Η τεράστια, για χωριό, πλατεία των Ασπραγγέλων κεκοσμημένη με φωτεινές γιρλάντες, στολισμένα με λαμπιόνια δεντράκια που τα συναντούσε και πολύ πριν έμπει στο χωριό και πλήθος Ζαγοριόων να πηγαίνονταν αψηφώντας την παγωνιά, συνομιλώντας εγκάρδια, απολαμβάνοντας το αντιφέγγισμα κρυστάλλων του συντριβανιού, τους ιριδισμούς τους.

Στη σκέψη στριφογυρίζει ο λόγος-ψαλμός «Εγεννήθη παιδίον νέον...». Συνειρμός: η Χριστού γέννηση με τη γέννηση του Δήμου μας συμπελεκόνταν όπως ακούονταν η σπηλαιώδης φωνή του Δεσπότη μας που όρκιζε τον πρώτο Δήμαρχο με τους Συμβούλους στη μεγάλη αίθουσα του Δημαρχείου, την αισθητικά τακτοποιημένη, με τις παρακείμενες τέσσερις αίθουσες-γραφεία, κατάμεστες πολιτών που δεν απέκριβαν την εκτίμησή τους για την άμεση περιποίηση του κυρίου: τα πάντα φρεσκοχρωματισμένα, νέες σανιδροοφές, μοντέρνα έπιπλα, καθίσματα και το καλοριφέρ να διαχέει γλυκιά ξέστη.

Ας ευγνωμονούμε εκείνους - νεκρούς πια όλοι τους - που βοήθησαν και φρόντισαν να χτιστεί στο κέντρο του χωριού ένα τόσο ευρύχωρο κτίριο με σκοπό να γίνει μικρό νοσοκομείο· μα οι καιροί οδήγησαν αλλού, σε άλλη χρήση. Το βράδυ αυτό διασκεδάστηκαν οι ανωριότητες των επισκεπτών όσων δεν εγνώριζαν ή και εάν ήξεραν ηθελγημένα το αποσιωπούσαν πως δηλαδή η Δοβρά, το καμμένο από τους Γερμανούς χωριό «με τις τοίγινες στέγες» (τι κακόγουστη ειρωνία!) δεν ήταν σε θέση να στεγάσει τις υπηρεσίες του Δήμου. Και η μετά την ορκωμοσία περιποίηση του Κοινού

(δεξίωση πεντακοσίων περίπου ατόμων)! εδώ η ζαγορίσια φιλοξενία και νοικοκυροσύνη στην απογείωσή της. Ελπίζουμε θετικά πως ακόμα μια φορά θα επαληθευθεί η ρήση «εξ όνυχος τον λέοντα» για την περαιτέρω πορεία του Δήμου. Θεομά συγχαρατήρια στους Δοβριανίτες νέους, νέες, γυναίκες, άντρες που δεν κατάλαβαν αργία Χριστουγέννων μοχθώντας ετοιμάζοντας την υψηλόν προδιαγραφών δεξίωση. Εδώ, άθελά μου, ενθυμιά

του Φρίξου Τζιόβα

θηκα τη στεγνή, την άκαρδη και ελεεινή δεξίωση που έτυχε κάποτε η Υπουργός Μελίνα και ο Ντασέν σε Ζαγοροχώρι. Μας είχε γεμίσει αποκαρδίωση μέχρι σημείου να αναρωτιόμαστε εάν δια παντός είχαν χαθεί οι ζαγορίσιες αρετές... Ας είναι, οι επιζώντες θα ενθυμούνται την ντροπή μας. Η Μελίνα, κοντά στην ποταμιά, διπλοτυλίγονταν στη γούνα της· σφιγμένα χείλη, κοίταζε τους απέναντι λόφους με τα νύτα προς το χωριό· καταλάβαινες πως η ωραία ψυχής της κρύωνε από το άφιλο, από τη διάφευση των όσων επαίων είχε ακουστά για τους ανθρώπους του τόπου μας, για μας. Στο πλάι της τρεις άντρες, ο Ντασέν γαλήνιος, βουβός και ο πάντα εκδηλωτικός Κίμων κι εγώ, σιωπούσαμε... Και να σκεφθείτε πως ήταν και δεν ήταν τριάντα άτομα στη δεξίωση!

Αν και άλλοι Δήμοι παρουσιάζουν την ίδια φροντίδα για το όποιο κτίριο διαθέτουν για Δημαρχείο, τον ίδιο ενθουσιασμό αποχοδής του θεομού, τότε τεκμαίρεται πως η υπόθεση βρίσκεται σε χέρι εμπνευσμένων ανθρώπων και θα διακονήσουν με πίστη τον Καποδίστρια.

Απομακρύνθηκα από την κο-

μοσύναξη, περπατώντας στη μοναξιά της φεγγερής νύχτας και τότε ήρθε στη μνήμη μου ο παρακάτω μύθος που τον είχα διαβάσει πριν πενήντα χρόνια. Σας τον αφηγούμαι παραλλαγμένον «εις τα καθ' ημάς» με διάκοσμο που δεν αλλοιώνει το διδακτισμό του.

Μια φορά κι έναν καιρό λοιπόν, στα παλιά τα χρόνια, πάνω από τη Βίτσα, εκεί που αργότερα ευλαβείς έχτισαν τη μονή του Αϊ-Λιά, τοσπανάκι βοσκούσε λίγα πρόβατα. Ξαφνικά τον εφανερώθη, μέσα από εκτυφλωτική νεφέλη, άγγελος Κυρίου. Μη φοβού, είπε στο παιδί, μόνο ο' ερωτώ αν αυτός ο τόπος ο περικαλής, όσο φθάνει ο οφθαλμός σου, ήτο πάντοτε τόσον άδειος, τόσον έρημος από κτίσματα και ανθρώπους! Αναθάρρησε το παιδί. Ναι, άγγελέ μου, απεκρίθη, έτσι έρημο τον θυμάται ο παπούλης μου και ο παπούς του παπού μου. Πέρασαν από τότε καιροί και ζαμάνια - κάπου πεντακόσια τόσα χρόνια - όταν και πάλι κατέβηκε στον ίδιο λόφο άγγελος Κυρίου όπου αντίκρυσε θεόκτιστο μοναστήρι. Θάμπωσε το καλογεροπαιδί που χτυπούσε το σήμαντρο για εσπερινό, γονάτισε προσκυνώντας και ο άγγελος δίπλωσε τα εκτυφλωτικά φτερά του.

Ρώτησε αν τα μυριάκιλα χωριά, τα σοκάκια, οι στράτες που βουίζουν απο σμάρια ανθρώπων, ήταν έτσι από τα παλιά τα χρόνια. Ξεθάρρησε ο θνητός. Έτσι τα θυμάται ο γέροντας, έτσι είναι σημειωμένα με μολύβι και στο παλιό μας ημερολόγιο. Θάρρησε πιο πολύ η γλώσσα του και δείχνοντας με το χέρι να, εκείνο το χωριό το λένε Μονοδέντρο, το αποκάτω μας Βίτσα, δεξιά μας τα δυο Σουδενά, στην κορφή το Τσεβάρι, πίσω του, δε φράνιονται από δο, η Αρτσίστα, ο Αϊ-Μηνάς, το Μεσοβούνι. Αντίκρυ τα χωριά Σιοποτέλι, Δόβρα, Μπουλτσι, Τζιοντίλα, Μανασσή, Καλωτά, Στολοβό. Τα χωριά μας από κείνη τη μεριά που μας χωρίζει ο Βίκος και το ποτάμι του δεν τα καλοξέρω να τα ονοματίσω. Τα είπατε με μιαν ανάσα, μα ώσπου να τελειώσει το λόγο χάθηκε ο άγγελος. Δεν πέρασε από τότε ούτε ένας αιώνας όταν κατέβηκε στο λόφο του Αϊ-Λιά πάλι άγγελος Κυρίου.

Αυτή τη φορά συνάντησε μοναχικό τουρίστα που φωτογράφιζε με τηλεφάκο τον ονειρώδη ορίζοντα.

Ρώτησε ο άγγελος αν τα μυριάκιλα χωριά που ανάκλιναν ήταν παλιά έτσι έρημα από παρόντες ανθρώπων. Ο τουρίστας γέλασε μίζοντας πως οι φίλοι του χαμηνινοί στα ερείπια της μονής έπαυαν μαζί του προσπαθώντας με ηλεκτρονικό μηχάνημα να του δημιουργήσουν παραισθήσεις. Απάντησε ειρωνικά, ότι αν και ξένος απ' όλη διαβάσει στο περιοδικό «Το Ζαγόρι» οι γέροιοι μολογούν πως τα χωριά είχαν γεμάτα κόσμο, πλούτη, μαρτζιά, γάμους και γλέντια. Ο άγγελος Κυρίου έριξε λυπημένη ματιά στο γκρεμισμένο μοναστήρι και φούρτισε στα ουράνια.

Ευκολονόητο πως ο μύθος λώνει την αποφασιστική παράδοση που ασκεί ο άνθρωπος διαρκώς κά στο γίγνεσθαι του κάθε τόπου από την ερήμωση στη ζωή, μια ξανά στην ερήμωση, ένα παλιό σμα, μια τραγωδία, μια πάλη με κάτο, όπως υπονοεί ο ευρηματικός μύθος. Λοιπόν, σε άρχοντες και εχόμενους ανήκει η τιμή ή η κατ' φρόνηση για την αναγέννηση ή την υπογραφή ληξιαρχική πύλης του μακάριου τόπου μας. Η δοκιμασία στον άθλο, γιατί περί αθλή πρόκειται, ξεκινά από τη σημερινή, έτους του αιώνα μας: την 1η Γενάρη 1999. Εγώ αισιοδοξώ πως αν κάποτε καταδεχτεί ο άγγελος Κυρίου ξανακατεβεί στα χωριά μας να συναντήσει τα εγγόνια των εγγόνων μας και ζητήσει απόκριση.

Τουλάχιστο θα ξέρουν να πουν τα παιδιά του μέλλοντος πως πως οι παππούδες τους πάσαντο να νεκραναστήσουν τη πάγκαλη περιοχή μας.

Πως είναι περήφανα να απαντούν για τις αγωνίες και τους αγώνες τους, άσχετο αν πέτυχαν ή γινώσαν στην παλαιότερα μετά από ποσόν χρόνου ή με τα πλάγια χρονοποιές καταστάσεις, απαντώντας από το τζάκι τοίχος, ήταν ένας μεσάντρα, χωρισμένη σε χωρίσματα, απάνω για τα ρούχα τα παλμάματα, τα κίλιμα, τις βελόντες και κάτω για τα «πινιά» τα «τγάνια» τις κατσούρες (τέντζιερες).

Δίπλα ήταν «άρκλα» για το φαί, το καροκόφι, πιάτα, ποτήρια, το καβάλτο και να το φέρουν στη λαμύρο του και στην «όρτα». Η μάκω κρατώντας όλη την προμήθεια και την αρματωσιά του να βρεθούν χρονοίς ρυθμούς ταχτήρας ανάνπτυξη. Γένονται!

Ότι, όλοι μαζί προσπάθησαν σπρώξουν το βαρυφορτωμένο ξι με τα τιμαλφή του ζαγοριανού να το βγάλουν, να το βάλτο και να το φέρουν στη λαμύρο του και στην «όρτα». Η μάκω κρατώντας όλη την προμήθεια και την αρματωσιά του να βρεθούν χρονοίς ρυθμούς ταχτήρας ανάνπτυξη. Γένονται!

Ότι, όλοι μαζί προσπάθησαν σπρώξουν το βαρυφορτωμένο ξι με τα τιμαλφή του ζαγοριανού να το βγάλουν, να το βάλτο και να το φέρουν στη λαμύρο του και στην «όρτα». Η μάκω κρατώντας όλη την προμήθεια και την αρματωσιά του να βρεθούν χρονοίς ρυθμούς ταχτήρας ανάνπτυξη. Γένονται!

Ότι, όλοι μαζί προσπάθησαν σπρώξουν το βαρυφορτωμένο ξι με τα τιμαλφή του ζαγοριανού να το βγάλουν, να το βάλτο και να το φέρουν στη λαμύρο του και στην «όρτα». Η μάκω κρατώντας όλη την προμήθεια και την αρματωσιά του να βρεθούν χρονοίς ρυθμούς ταχτήρας ανάνπτυξη. Γένονται!

Από τα γιορτινά έθιμα του τόπου μας

«ΤΟ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ ΠΟΥΡΝΑΡ»

«Και στις παλιές πρωτοχρονιές της νότης θνητάρια...»

Όλες τις μεγαλοιοιές και τις διακοπές, τις περνούσα στο χωριό μου το Τσεβάρι, στο πατρικό του πατέρα μου, το Παπαγιωτάτικο με τον παπού μου τον Κώτσιο Παπαγιωτά και τη γιαγιά μου τη Θέα.

Τα παιδιά τους ήταν ξενιτεμένα και καθώς ήμουν το πρώτο εγγόνι, η αγάπη και η αδυναμία που μου είχαν ήταν μεγάλη. Κι αυτό ήταν αμοιβαίο. Μόλις έκλεινε το σχολείο έτρεχα κοντά τους.

Τις θυμάμαι εκείνες τις μέρες μαζί τους· αγάπη και μια γλυκιά νοσταλγία με πνίγει.

Έτσι το φετινό Χριστουγεννιάτικο κρύο, η κακοκαιρία και το χιόνι που σπόισε τα βουνά και πάγωσε τους δρόμους μόνο παγωνάκι δεν έφερε στη σκέψη μου.

Το ίδιο που άφησε διάπλητες χαρματιές ξεστασιές να ξεναζωντανέουν, στην ψυχή μου.

Χριστούγεννα-Πρωτοχρονιά. Απίστευτη ησυχία. Το χιόνι σαν πούπουλο αλαφροπατά στη γη, πέφτει από ψηλό κόκκινο και οκετάζει τις παρημασιές από τα ζωντανά και τους ανθρώπους. Καθώς η νύχτα προχωράει, το χωριό που κοιμάται λες και δεν σκέφτεται, μ' εκείνη την ακινησία που θανάτου. Όλα κάτασπρα κι οι κοπέλες των ζώων οκεπαμένες και τα γυαλάματα ομορφοστολισμένα. Μόνο ο κηλός απ' τα μπουχαρά ανειβάει, ελεύθερος, ξέγνοιαστος, αδιάφορος, ντελικάτος, αέρινος, κυρίαρχος αφού «ο γονιός» καίνε ασταμάτητα.

Έτσι και στο ματζάτο μας. Στα χαμηλά πλατιά μπάσια με τα γεγομένα κίλιμα από βαμμένα τραγομάκια δεξιά κι αριστερά, ξεπλωμένα απ' το ένα ο πάπης μου, ψηλός άντρας, καλοστημένος, κι απ' τ' άλλο η μάκω η θεά, κοντούλα και μελαχρινή, με καλοστημένες ελίες στο μάγουλο.

Στο τζάκι οι φλόγες χοροπηδούν, τα καυτούρα απανωτά, κι όλο συμπιέζονται με την ταμπέδα τη φωτιά. Όξω από την πόρτα, στη σάλα, κι άλλοι καπνερούν τη σειρά τους.

Στο «μεσιό» καθισμένη εγώ, απολαμβάνω μαζί με την απόλυτη ξεστασιότητα και την αγάπη των δικών μου. Ο εξάντλησαν κάθε ικμάδα, τις ελίες τους, του σώματός τους, τη ψυχής τους.

Ότι, όλοι μαζί προσπάθησαν σπρώξουν το βαρυφορτωμένο ξι με τα τιμαλφή του ζαγοριανού να το βγάλουν, να το βάλτο και να το φέρουν στη λαμύρο του και στην «όρτα». Η μάκω κρατώντας όλη την προμήθεια και την αρματωσιά του να βρεθούν χρονοίς ρυθμούς ταχτήρας ανάνπτυξη. Γένονται!

Ότι, όλοι μαζί προσπάθησαν σπρώξουν το βαρυφορτωμένο ξι με τα τιμαλφή του ζαγοριανού να το βγάλουν, να το βάλτο και να το φέρουν στη λαμύρο του και στην «όρτα». Η μάκω κρατώντας όλη την προμήθεια και την αρματωσιά του να βρεθούν χρονοίς ρυθμούς ταχτήρας ανάνπτυξη. Γένονται!

Ότι, όλοι μαζί προσπάθησαν σπρώξουν το βαρυφορτωμένο ξι με τα τιμαλφή του ζαγοριανού να το βγάλουν, να το βάλτο και να το φέρουν στη λαμύρο του και στην «όρτα». Η μάκω κρατώντας όλη την προμήθεια και την αρματωσιά του να βρεθούν χρονοίς ρυθμούς ταχτήρας ανάνπτυξη. Γένονται!

Ότι, όλοι μαζί προσπάθησαν σπρώξουν το βαρυφορτωμένο ξι με τα τιμαλφή του ζαγοριανού να το βγάλουν, να το βάλτο και να το φέρουν στη λαμύρο του και στην «όρτα». Η μάκω κρατώντας όλη την προμήθεια και την αρματωσιά του να βρεθούν χρονοίς ρυθμούς ταχτήρας ανάνπτυξη. Γένονται!

Ότι, όλοι μαζί προσπάθησαν σπρώξουν το βαρυφορτωμένο ξι με τα τιμαλφή του ζαγοριανού να το βγάλουν, να το βάλτο και να το φέρουν στη λαμύρο του και στην «όρτα». Η μάκω κρατώντας όλη την προμήθεια και την αρματωσιά του να βρεθούν χρονοίς ρυθμούς ταχτήρας ανάνπτυξη. Γένονται!

της στο ταβάνι είχε κρεμασμένα στα φύλλα, «κορίθια») διαλεγμένα από τον τζόνιο κι όλο ξεκρέμαγε και κανένα για να μ' ευχαριστήσει.

Κάτω απ' το ματζάτο είναι η μπίμπα (υπόγειο) με γκλαβανή. Κατεβαίνεις με μια στενή σκάλα. Εκεί τα βαένια με τα κρασιά, οι νταμζάνες με το τσίπουρο, οι κάχτες, οι τσουνίδες, τα γκόρτζα, τα σουρβιά, τα κράνια, όλα τα καλούδια σε σακούλες δεμένες με σχοινί, που οι καλονκουκρές τοίμαζαν για το χειμώνα.

Ήταν ακόμη τα καρδάρια με το βούτυρο, το τυρί και τη γκίτζα. Με καρτερούσαν με κλιστροδότη, καθώς γεννούσαν τα ζώα, κίτρινη φλουρί, κι ύστερα μια «σφήνα» ζυμωμένο ψωμί που κοκκινίζει όρθια κοντά στη φωτιά «προμάδα», μια τυρί από τα γίδια μας.

«Δεν υπάχ' καλύτερο καπάκ' για το στομάχ'», έλεγε ο πάπης μου, κι εγώ το υιοθετούσα.

Είχε κι ένα τσίγκινο κύπελο, έβγαζε κρασί από τον «πύρο» και το έβαζε κοντά στη φωτιά.

«Δεν βγάνεις ψια κρασί απ' το βαέν, μωρέ Κώτσιο!».

Λες και καρτερούσε την εντολή εκείνος, στη στιγμή μάζεψε τα μακάρια του πόδια και κατέβηκε στη μπίμπα. Γέμισε το δικό του το κύπελο, έβαλε και λίγο στην γιαγιά.

«Βάλι και τς κοπέλας έναν κόμπο να ξιφιντιά!».

«Δεν καν...» θ' αστοχείς τα γράμματα...».

«Ψίχα να ξιπλύν το στόματς» ετέμει η γιαγιά, κι ο παπούς υποχώρησε.

Κι όταν έπινα, ύστερα από παρακάλα, έναν «κόμπο» από κείνο το κρασί που μοσχοβολούσε άλλο από το βαέν κι άλλο απ' τη ξεστασιά, λίγο η ζέστα, λίγο η κλισάτρα κοκκινίζαν τα μάγουλα, τα μάτια σπινθίζαν και μια γλυκιά νάρκη με κυριεύε ως το μεδούλι και με κατέπινε σιγά σιγά.

Το καντήλι τρεμόπαιζε στο «κόνιωμα» και στο δωμάτιο οι ίσκιες μπλέκονταν με τις φλόγες που ξεψυχούσαν στη γωνιά. Τα κούτσουρα πετούσαν σπινθίς, μερικά βρεγμένα τραγουδούσαν κίλους, τσιζζ...

Το γκινούμι «ο χαλκός» γεμάτος νερό άρχιζε το δικό του τραγούδι. Ανεπαλληπτες στιγμές, μοναδική αρμονία.

Έτσι, αποκοιμιόμουν «παρασιτιάς» στο μεσιό με τους παπούδες αγαπημένους φύλακες δεξιά και ξεβρά στα μπάσια στο ματζάτο.

«Αϊντι τώρα κομής «στρούσα» μ, για να σωθείς ταχιά για το πουρνάρ. Θέλς να πας και τς Κασούλες και στυν Κοτρώτσιου. Μπα, όχι άλλου, που να σώσεις μ' αυτό το χαλασμό!»... σταυροκοπήθηκε η μάκω «Καλό ξέμερμα»...

Η γαλόνιφτα στη λημπύσιον με ζεστό γίδιο γάλα και κόρες από ζυματό ψωμί με καρτερούσε.

«Αϊντι Κώτσιο όσο να φάει η Λένκω να διάσωμι τα ζώα κι να φκιάς δρόμο τς κοπέλας...».

Όλα γίνονταν βιαστικά και γρήγορα αυτό το πρωινό.

Αφού ντύθηκα η «μάννα» όπως

Στο χωριό μας αλλά και σε όλα τα Ζαγοροχώρια νομίζω, η νοικοκυρά τοίμαζε από την παραμονή της Πρωτοχρονιάς ένα τουφωτό πουρνάρι. Κοίταζαν πολύ ποιος θα μπει πρώτος στο σπίτι την Πρωτοχρονιά. Έβρισκαν λοιπόν ένα καλοϊσκιωτο, συνήθως παιδί, για να τους κάνει ποδαρικό. Έβαζαν πάνω στο πουρνάρι ένα στρωσίδι κι ένα από κάτω. Το παιδί «κοντορίζονταν» τα πουρνάσέφλα έπεφταν και θεωρούσαν ότι θα τους πήγαινε καλά η χρονιά.

Γι' αυτό ξεμερώνοντας όλα τα σπίνια ήταν μανταλωμένα «κι ούτι κρις ούτι λαλιά» μην σναπαντήσουν κανένα «αχαμνό» και κακοπεράσουν.

Εγώ λοιπόν ήμουν καλοϊσκιωτή κι αγαπητή, γι' αυτό πολλές νοικοκυρές με χάλεβαν να κάτω στο πουρνάρ.

Βέβαια η γιαγιά μου πάντα γκρίνιαζε στον παπού μου.

«Τι τ' ν' αφήνς τν κουπέλα να παν πέρα δώθε να τν καταριούντι;...».

Γιατί υπήρχε κι αυτός ο φόβος, να συνέβαινε κάτι κακό στο σπίτι, θάνατος, αρρώστια, ζημιά και να ρχόνουν το βάρος στο ποδαρικό της Πρωτοχρονιάς όπως συμβαίνει δυστυχώς και σήμερα ακόμη.

Οι Κασούλες ήταν δυο αδελφές. Ζούσαν μόνες, παράξενες και ιδιότροπες. Οι πόρτες και τα παραθύρια «Καρσί» με το σπίτι της μάνας μου.

Η Φροσύνη παχιά κι όμορφη, καθόταν όλη μέρα στο σοκάκι ή στο στενό και ξομπλιάζε όποιον περνούσε. Η Μιγδάλω αδύνατη, γαλανομάτα με στόμα χωρίς δόντια, λιγομίλητη, τσακισμένη απ' τη δουλιά. Η Λιντίσα τ' Κουτρώτσια ήταν ανύπαντρη, κουστή, νοικοκυρά και γλυκομίλητη.

«Αη χαίμ νάρθς κι σι μένα σε καρτερώ να μ' βγάλς πέρα καλά. Αϊντι μανούσια μ'...».

Ξημέρωσε Πρωτοχρονιά. Ο πάπης έβαλε κλαροβούνια στη μισοσβησμένη φωτιά. Οι φλόγες πύλιξαν γρήγορα το δωμάτιο.

«Χρόνια Πολλά, Καλή Χρονιά χαίμ. Να γένς κατόχρον, με τς γονέους κι τον αδερφό...».

Φιλιά, αγκαλιές.

Η μάκω έστρωσε ένα αντίσκηνο, λάφυρο του πολέμου, έβαλε επάνω το φουντωτό πουρνάρ κι από πάνω το σπαλέτο (σάλι). Εγώ άρχισα να κοντορίζονα γεμάτη χαρά. Τα πουρνάσέφλα γέμισαν τ' αντίσκηνο. Τα μάτια τους έλαμπαν. Η χρονιά θα ήταν σίγουρα καλή κι ευτυχισμένη. Θα την περνούσαν κι αυτή, κι έχει ο Θεός...

«Κι τ' χρόν στρούσα μ, καλή πρόοδο να ζήσεις να μας ανοίγς τν πόρτα...».

Η γαλόνιφτα στη λημπύσιον με ζεστό γίδιο γάλα και κόρες από ζυματό ψωμί με καρτερούσε.

«Αϊντι Κώτσιο όσο να φάει η Λένκω να διάσωμι τα ζώα κι να φκιάς δρόμο τς κοπέλας...».

Όλα γίνονταν βιαστικά και γρήγορα αυτό το πρωινό.

Αφού ντύθηκα η «μάννα» όπως

Ελένης Οικονομίδου-Δούβλη

έλεγα τη γιαγιά μου, μου έδωσε και γάντια που τα είχε πλέξει η ίδια με τα «κλεισιτά» (καλτοσεβελόνες) γύρω γύρω και ξεκινήσαμε.

Μπροστά ο πάπης ο καημένος, με τ' άρβυλα τα ιταλικά, με μια κουκούλα που σκέπαζε όλο το κεφάλι κι άφηνε μόνο τα μάτια και τη μύτη, και το φκιάρι να ανοίγει δρόμο, και γω από πίσω.

Που και που ο δρόμος ήταν πατημένος δεξιά, ξεβρά ή από νοικοκυραίους που πήγαιναν να ταΐσουν τα ζώα ή για τον ίδιο λόγο μ' έμενα.

Έτσι με κόκκινη μύτη και ξαναμένο πρόσωπο έφτανα στις Κασούλες. Εκεί ο πάπης μ' άφηνε.

Η Τιτά η Μιγδάλω δεν ήθελε να τον δει «ούτε ζωγραφιστό». Το ξυλιασμένο χέρι σήκωσε το μάνταλο.

«Τιτά, ω Τιτά, εγώ είμι η Λιντίσα άνξ!».

«Ανξί τς κουπέλας μωρή, κουρεδάλιας!» διέταξε αμετακίνητη η Φροσύνη.

«Ίσια, έφτακα χαίμ» σαν να καρτερούσε πίσω απ' την οξώπορτα η Μιγδάλω.

«Καλώς τ' καλώς τ', που ίσι κατουχρονιάρα μ'...».

Και πάλι το τσιόλι, το πουρνάρ κι από πάνω μια ζιάκα (σασί).

«Ούι, ούι, πουρνάσέφλα, να ζής, κατόχρον, όλο με τς' γονέις και το μοναχό μας...».

Κι ύστερα το φίλημα, 3 κάχτες, 5 μύγδαλα, κράνια, σκίσματα, σταφίδες, κι ένα ειχοσάλεπτο.

Θησαυρός για τα παιδικά μάτια.

Στο γύρισμα καρτερούσε η Κουτρώτσια.

Με το πρώτο χτύπημα η πόρτα άνοιγε κι η Λιντίσα μ' έμπαζε στο μαγειρείο.

«Ούι γηνούλα μ' έλα να προηθείς».

Απάνω στο πουρνάρ ήταν ένα κομμάτι πλυμένη κουρελού. Και πάλι τα πουρνάσέφλα σωρό.

Κι έλαμπε από χαρά η Λιντίσα και γω μαζί μ' αυτή.

Εδώ το φίλημα εκτός από τα καθιερωμένα ήταν ένα «μπαντούς» κλούρα, σοδοκλούρα.

Η Λιντίσα ήταν έακομητή για τα μπαντούσια (τα μικρά καρβελάκια που συμπληρώνουν τον κύκλο του ταβιού).

«Και τ' χρόν χαδιάρια μ' να ζήεις... Ύστερα έκοβαν ένα κλωνάρι από το πουρνάρι και το ταΐονταν στην εξώπορτα για «να τζινάει» τους ξενιτεμένους να γυρίσουν γρήγορα και τ' άλλο τσάβαν στη γωνιά. Καθώς πρτσάλοσαν τα φύλλα που καίγονταν συμπληρώνονταν οι ευχές για ευτυχισμένη χρονιά...

Στα ίδια σοκάκια περπατώντας φέτος ξαναθυμάμαι μες το χιόνι, εκείνες τις παλιές Πρωτοχρονιές. Τώρα ούτε πιας, ούτε μάκω, ούτε Κασούλες, ούτε Κουτρώτσιο, ούτε πουρνάρ, ούτε γονέοι.

Φυσικό, αφού περίμενο ο γιος κι η νύφη μου να με κάνουν γιαγιά...

Καλή Χρονιά!

«Του τερπνού κήπου της Καλλιγόνου Ήπειρου υπέροχα άνθη»

Υπέροχα άνθη βγάζει ο τόπος πίσω απ' το βουνό, γι' αυτό και τον είπαν τερπνό κήπο της Καλλιγόνου Ηπείρου. Γιομίζουν τις αυλές τα καλοκαίρια και τα βράχια της φοβερής χαράδρας πνίγονται στο πράσινο. Τα δέντρα και το πράσινο δεν είναι της παραγωγής, δεν είναι ελιές κι οπωροφόρα δεν είναι καπνά και βαμπάκια. Δέντρα που αφήνουν χρώματα και ζουν οι άνθρωποι αλλού, όπου υπάρχουν, καλά και πλουσιονόμοχα. Είναι δέντρα και άνθη της ομορφιάς της αισθητικής που σκορπίζει η φύση, άντε νάναι και τίποτα βοτάνια για γιατριά, αλλά κι αυτά ήταν, δεν είναι.

της ΕΛΕΝΗΣ ΣΚΟΥΡΤΗ

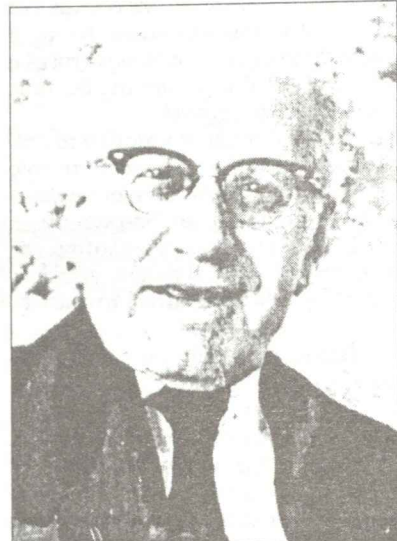
Το αντίθετο: υπέροχα άνθη της ανθρώπινης ψυχής και του νου έβγαλε ο τόπος αυτός, ο πίσω απ' το βουνό. Έβγαλε ανθρώπους καλούς, φιλόξε- νους, μορφωμένους που σκά- λιζαν με το μολύβι και την πέν- να, με το εργαλείο το επιστη- μονικό και το βιβλίο το πνεύ- μα και την επιστήμη. Κι ανα- κάλυψαν μυστήρια, τα 'φεραν στο φως κι έκαναν, σίγουρα έκαναν, τον κόσμο λίγο καλύ- τερο με την προσφορά του ο καθένας.

Εγώ θα σταθώ σε κάποιους απ' αυτούς τους ωραίους αν-θρώπους, να πω δυο λόγια για τη ζωή τους έτσι όπως τους «γνώρισα» άλλους λίγο, άλ- λους περισσότερο και με δια- φορετικό τρόπο τον καθένα. Όχι, δεν είναι μνημόσυνο, εί- ναι αναφορά που πρέπει να γίνεται, γιατί πολύ φοβάμαι ότι «ο τερπνός κήπος της Κα- λλιγόνου Ηπείρου» δεν βγάζει πια «υπέροχα άνθη».

Πέτρος Αποστολίδης

Το γιατρό-δερματολόγο Πέτρο Αποστολίδη τον «γνώ- ρισα» στα Γιάννενα στο ια- τρείο του κάπου στις αρχές της δεκαετίας του '60 όταν τον επισκέφτηκα με μια θεία μου για κάποιο πρόβλημα που εί- χα.

Τον είδα κάνα-δυο φορές στην Αθήνα, τυχαία ύστερα από χρόνια.

Μικρή ήμουν, στο χωριό μέναμε ακόμα, αλλά είχα πά- θει μια μόλυνση στο πρόσω- πο. «Μολυσματικών κηρίων» τον θυμάμαι που αποφάνθηκε αμέσως. Θυμάμαι το σπίτι, εκεί στην αρχή της Σαμουήλ: η αυλή, πλάκες γκρίζες στρω- μένη, λουλούδια και πράσινο πολύ, το σαλόνι αναμονής με ψηλές ανθοσιτίδες το ιατρείο στο ισόγειο. Παλιομοδίτικο σαν αυτά που βλέπουμε πλέον στα σπίαλς και στις κινημα- τογραφικές ταινίες, με παρα- βάν με άσπρη κουρτίνα, ντου- λάρια με τζάμι, δερμάτινη πο- λυθρόνα, το γραφείο στη γω- νία γεμάτο χαρτιά. Στον τοίχο ένα μικρό ρολόι-εκκρεμές και μια φωτογραφία ασπρό- μαυρη: ένας νέος άνδρας να ακουμπάει ηδονικά σ' ένα βιολί: ο Τάτσος.

Αφού με εξέτασε, έγραψε μια αγωγή και με διαβεβαίω- σε ότι θα αποκτήσω σύντομα το πιο ωραίο δέρμα. Πολύ γλυκός και ευγενής άνθρω- πος. Θυμάμαι και την τιμή αυ- τής της επίσκεψης: 50 δραχ- μές! Φεύγοντας είδα από μια πόρτα, φευγαλέα, μια γυναι- κεία φιγούρα, κάπως βαρειά,

αλλά πολύ αρχοντική μου φά- νηκε. Η γυναίκα του.

Πράγματι. Ύστερα από κάμποσο καιρό και με τη σχε- τική αγωγή, απέκτησα το πιο ωραίο δέρμα του Γυμνασίου Θηλέων Ιωαννίνων. Κι όταν χρειάστηκε να πάει μια φίλη μου σε γιατρό για ανάλογο πρόβλημα: «στον Αποστολίδη να πας της είπα, είναι κορυ- φή».

Τον είδα κάνα-δυο φορές στην Αθήνα, τυχαία ύστερα από χρόνια.

Το βιβλίο του, το δίτομο έργο όπου έκλεισε τις ανα- μνήσεις της πολύ σημαντικής του ζωής στη Μικρά Ασία αλ- λά και στα Γιάννενα, τα «Όσα θυμάμαι» δηλαδή, το χάρισα στον πατέρα μου που πολύ τον εκτιμούσε τον Αποστολίδη κι όλο μου έλεγε:

«Α! ο Αποστολίδης, κορυ- φή, δημοκράτης κι αρχοντά- νθρωπος!».

Το βιβλίο του βραβεύτηκε στην Πόλη με το βραβείο «Ιπε- τσίς».

Εγώ κρατάω το απόκομμα από την εφημερίδα του 1998 με τίτλο «το τέλος ενός σε- μνού αγωνιστή»: «που δεν έλειψε από κανένα πατριω- τικό προσκλητήριο... που πρόσφερε ό,τι μπορούσε σ' αυτό τον τόπο», που ήταν αρ- χοντάνθρωπος Ζαγορίσιος, που ήταν δημοκράτης, που μου χάρισε ένα ωραίο πρό- σωπο που άνηψε στον τερ- πνό κήπο της Καλλιγόνου Ηπείρου».

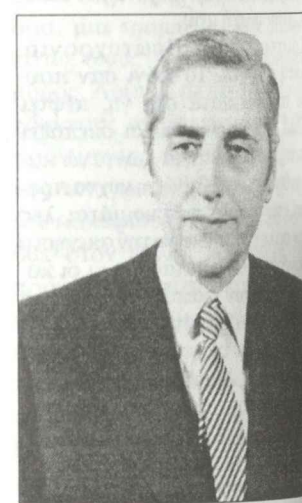
Λεάνδρος Βρανούσης

Το Λεάνδρο Βρανούση δεν τον γνώρισα προσωπικά. Δυστυχώς. Και λέω δυστυχώς γιατί δεν ήταν μόνο ένας κα- ταπληκτικός φιλόλογος-ερευ- νητής, αλλά και ένας υπέρο- χος άνθρωπος. Τον θυμάμαι, ψηλό ωραίο σαν Έλληνα σε

μία εκδήλωση στο Κοινοβού- ριο στη μνήμη του άλλου σπου- δαίου Ζαγορίσιου, του Κώστα Λαζαρίδη. Πήρε το λόγο κι μι- λησε για τον Κώστα, μιλού- σες ωραία γιατί ήταν ωραίος.

Τον «γνώρισα» όμως μέ- νον από τα βιβλία του. Έτσι που σκάλιζε την πορεία, την πο- ρία της Ηπείρου τη σκουριά και δυσπρόσιτη είναι αλήθεια και γοντεύτηκα από τον τρόπο που έφερε στο φως και απ- κάλυψε την αλήθεια. Το γνώρισα μέσα από ένα «έ- κδο» ανωμάλων ρημάτων πρ- οαρχαίας ελληνικής» που αγόρασα όταν ετοιμαζόμουν να δώσω εξετάσεις στο Παι- σιστήμιο, στη Φιλοσοφία.

Ε! Καλά! Ποιος δεν ξέρει τον Κίμωνά τον Κυριαζή! Το δαιμόνιο εμπορικό μυαλό απ' τις Φραγγάδες που άνοιξε μυ- ροπωλείο στα Γιάννενα, στη Λόρδου Βύρωνος και για μια εποχή ολόκληρη το όνομά

του λειτουργούσε σημειολογι- κά: «Καλά όλο τον Κυριαζή το εξώφυλλο όπου ήταν γρα- μένο το όνομά του. Τέτοινα βί- βλικά κυκλοφόρησαν και κλο- φορούσε βαριά αρώματα.

Φίλος του πατέρα μου αδελφικός, τον τροφοδοτού- σε με όλα τα γαλλικά αρώμα- τα τα γυναικεία για τη μάνα μου και όλα τα εγγλέζικα «after shave» για τον ίδιο.

Γιατί του πατέρα μου του αρέσαν πολύ κάτι τέτοια μπουκαλάκια που η μυρωδιά τους έδινε άλλη διάσταση στη ζωή.

Ο Κίμωνας δεν έφερε μό- νο τα αρώματα στην πόλη των Ιωαννίνων. Ήταν αυτός που

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

«ΖΑΓΟΡΙΟΝ ΗΤΟΙ ΕΞΙΣΤΟΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ
ΤΜΗΜΑ ΤΗΣ ΕΥΑΝΔΡΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ 46 ΧΩΡΙΩΝ»
του ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Η βιβλιοπαρουσίαση του παραπάνω βιβλίου έγινε από τον Κ. Γεώργιο Α. Μέρτζιο δικηγόρο στα Ιωάννινα στις 17-1-1999 στην αίθουσα του Συν- δέσμου Ζαγορισίων κατά τη διάρκεια της κοπής βασιλόπιτας που οργά- νωσε ο «Ορειβατικός Σύλλογος Λαϊστας» και όπου παρευρέθησαν αρκε- τοί Λαϊστίνοι.

Η Συντακτική Επιτροπή

-Στο Σουφλί το 1905 ο Λαϊστίνης δάσκαλος κ. Γεώργιος Δημητρακό- πουλος (Αντερίνας) με λαμπρές σπουδές στη Μεγάλη του Γένους Σχολή έγραψε το βιβλίο «Ζαγόριον». Στη συνέχεια μεταξύ 1905-1908 με τις συν- δρομές των ξενιτεμένων Ζαγορισίων που δραστηριοποιούνταν επαγγελ- ματικά στην Κων/πολη, Ραιδεστό, Αδριανούπολη, Καβάλα, Δράμα, Δο- ξάτο Δράμας, Ξάνθη, Σαρί-Σαμπάν (Χρυσούπολη), Δεδέ Αγάς (Αλεξαν- δρούπολη), Γιουμουλτζίνα (Κομοτηνή), Φέρες, Διδυμότειχο, Χαρι- ούπολη, Μάνδρα, Ψαθάδες, Σαλτίμιο και από Μονοδενδρίτες στο Ζαγό- ρι ο Γ. Δημητρακόπουλος συγκέντρωσε ικανοποιητικό ποσό για τα τυ- πογραφικά έξοδα του βιβλίου του. Έτσι το 1909 τυπώνει το βιβλίο του στο τυπογραφείο «Αυγή» των αδελφών Σκακκαλάκη στο Σουφλί.

Με τα χρόνια χάθηκαν όλα τα αντίτυπα του βιβλίου του. Ο γιος του Ευριπίδης Δημητρακόπουλος, έγκριτος δικηγόρος κατόρθωσε να βρει ένα αντίτυπο σε φωτοτυπία από κάποιον Ηπειρώτη.

Προσωπικά όταν έγραφα το βιβλίο μου «Η Λαϊστή Ζαγορίων» το 1990-91 έμαθα, ότι υπήρχαν ορισμένα αντίτυπα του βιβλίου σε φωτοτυ- πίες στα αρχεία των Ζαγορισίων συγγραφέων Μάνθου Οικονόμου, Κώ- στα Λαζαρίδη, και στο αρχείο του Λαϊστίνου στρατηγού Πανταζή Τζα- μπούρα και του εγγονού του συγγραφέως Κ. Γεωργίου Ε. Δημητρακόπου- λου, οδοντίατρο στη Θεσ/νίκη.

Το 1997 έγινε στη Θεσ/νίκη η επανατύπωση του βιβλίου με ηλεκτρο- νικό υπολογιστή, όπου μεταφέρθηκε αυτούσιο το περιεχόμενο του βιβλί- ου διατηρώντας ακόμα και τον τονισμό του. Την επανατύπωση του βι- βλίου ανέλαβε και επιμελήθηκε ο εγγονός του συγγραφέα κ. Γεώργιος Ε. Δημητρακόπουλος, οδοντίατρος τον οποίο είχα την τιμή να τον επισκε- φθώ το 1991-92 μερικές φορές συζητώντας για την προσωπικότητα του παππού του και την περίπτωση επανατύπωσης του βιβλίου. Αξίζουν θεο- μά συγχατήρια στον κ. Γεώργιο Ε. Δημητρακόπουλο που συνέβαλε αποφασιστικά στη διάσωση ενός λαμπρού συγγράμματος για το Ζαγόρι.

Το βιβλίο έχει 72 σελίδες και περιλαμβάνει τον πρόλογο, 6 κεφάλαια, ένα παράρτημα και τον κατάλογο των συνδρομητών. Το βιβλίο αυτό απο- τελεί το δεύτερο στη σειρά ολοκληρωμένο πόνημα για το Ζαγόρι μετά τα Ζαγοριανά του Ι. Λαμπρίδη. Ο συγγραφέας βασίστηκε για την συγγρα- φή του σε προσωπική έρευνα στα χωριά του Ζαγορίου και σε πληροφο- ρίες από Ζαγορίσιους μαθητές της Ζωσιμαίας Σχολής Ιωαννίνων με τη βοήθεια του καθηγητή Νικολάου Ευαγγελίδη.

Στο πρώτο κεφάλαιο κάνει μια γενική περιγραφή του Ζαγορίου με έμ- φαση στην τοπογραφία του (όρη, ποταμοί, πεδιάδες, κλίμα, κάτοικοι).

Στο δεύτερο κεφάλαιο περιγράφει την ιστορία των 46 χωριών του Ζα- γορίου.

Στο τρίτο κεφάλαιο περιγράφει τα επαγγέλματα των Ζαγορισίων, την οικονομική και διοικητική κατάσταση το 19ο αιώνα.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναφέρεται στα δεινοπαθήματα και τις ληστρι- κές επιδρομές στο Ζαγόρι.

Στο πέμπτο κεφάλαιο περιγράφει τα ήθη και έθιμα των Ζαγορισίων (γιορτές, γάμους κτλ.).

Στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζει δημόσια Ηπειρωτικά άσματα.

Στο παράρτημα αναφέρεται στο μύθο του γεραιού της Άρτας και κλείνει το παράρτημα με διάφορα ανέκδοτα α) σώμα γυναικας και δια- βόλου κεφαλή, β) ο ιερέας γ) Απαίτησις δανεισθέντων δ) Η μεταμέλεια.

Τέλος, στις σελίδες 68-72 αναφέρονται οι Ζαγορίσιοι οικονομικοί άρωγοι της έκδοσης του βιβλίου.

Τον συγγραφέα τον διακρίνει η άριστη γνώση της Ιστορίας και λαο- γραφίας του Ζαγορίου του 19ου αιώνα. Η γραφή είναι προσεγμένη. Ο συγγραφέας δεν εντάσσεται στους ρομαντικούς λαογραφικούς που γρά- φουν νοσταλγικά αλλά στους ιστορικούς που κατέγραφε την ιστορία του ζωντανού και ανεπτυγμένου Ζαγορίου του 19ου αιώνα, ακολουθώντας τις μεθόδους της ιστορίας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΜΕΡΤΖΙΟΣ

πρώτος έρριξε την ιδέα να δη- μιουργηθεί ο σπουδαιότερος συνδετικός κρίκος που έχου- με όλοι εμείς οι Ζαγορίσιοι σήμερα.

Ήταν αυτός που υλοποίη- σε την ιδέα αυτή κάπου στη δεκαετία του '70: «Το Ζαγόρι μας». Ήταν αυτός που το δι- ούθυσε και το κράτησε μέχρι το θάνατό του. Είναι «το Ζαγόρι μας» η εφημερίδα που μας ενώνει σήμερα και δι' αυτού τα λέμε όλοι εμείς οι απα- νταχού Ζαγορίσιοι.

Ο Κίμωνας ερχόταν στο σπίτι μας, στο χωριό με την κυρία Νόρα τα Χριστούγεννα ή το Πάσχα.

Και εκεί στο μαντζάτο του σπιτιού μας, τον θυμάμαι να μιλάει γλυκά, να μιλάει ωραία, να οραματίζεται ένα Ζαγόρι ζωντανό και ακμαίο, να προβλέπει την ανάπτυξη του τουρισμού, να επισημαί- νει τους κινδύνους, να αγαπά- ει τον τόπο.

Τον θυμάμαι στο Νοσοκο- μείο, κάποιο Νοσοκομείο της Αθήνας όταν πήγα να τον επι- σκεφτώ, είχε αρχίσει η αρρώ- στια του να τον τρώει.

Άκουγε από ένα τρανιζι- στοράκι κάποιο ποδοσφαιρι- κό αγώνα και παρά τη κλωμά- δα του ήταν χαρούμενος, αι- σιόδοξος, έδειχνε να «του βγαίνει» τον θάνατό με τσα- μπουκά. Ήταν άρχοντας μεσ' την αρρώστια του. Δεν τον ξα- νάδα από τότε. Ή για να είμαι ειλικρινής τον είδα στα Γιάν- νενα από μακριά ένα καλο- καιρινό βράδυ. Ήταν μετά το θάνατο της αγαπημένης του κόρης. Πολύ αδύνατος, πολύ καταβεβλημένος. Δεν θέλησα να τον πλησιάσω. Ήθελα και θέλω να τον θυμάμαι ακμαίο, δυνατό, χαρομελαστό, ωραίο: να μιλάει για το Ζαγόρι στο μαντζάτο του σπιτιού μου, να χαίρεται, να αστειεύεται με τον πατέρα μου, να σχολιάζει, να κρίνει.

Να μοιράζει αρώματα: ένα ευωδιαστό άνθος του τερπνού κήπου της Καλλιγόνου Ηπεί- ρου.

Αθήνα, Γενάρης 1999

ΕΙΚΟΝΕΣ ΚΑΙ ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ ΑΠΟ ΤΟ

Όπως γράφουμε και στην πρώτη σελίδα, η μεγάλη αίθουσα του γνωστού Γιαννιώτικου κέντρου «Λιθαρίτσια» γέμισε με Ζαγορίσιους, απ' όλα, σχεδόν, τα χωριά, αλλά και από φίλους του Ζαγοριού.

Παραβρέθηκαν και οι δύο, από τους τρεις δημάρχους, των νεοσύστατων δήμων του Ζαγοριού: Ο κ. Θεόδωρος Τσουμάνης του Δήμου Τύμφης και ο κ. Γαβριήλ Παπαναστασίου του δήμου Κεντρικού Ζαγοριού, με πολλούς από τους δημοτικούς Συμβούλους.

Ο Δήμαρχος του Ανατολικού Ζαγοριού κ. Σωτήρης Σπυριδάκης λόγω κωλύματος —όπως μας είπε— δεν παραβρέθηκε.

Τίμησαν την εκδήλωσή μας οι δύο Ζαγορίσιοι Νομαρχιακοί Σύμβουλοι: Άλκης Κοσσιόβιτσης και Μαρία Γιαννακού-Ντιναλέξη, καθώς κι ο Νομαρχιακός Σύμβουλος ιατρός Αλέκος Ζυγούρης. Επίσης ο Κατωσανοδενιώτης τ. Περιφερειάρχης και τώρα υποψήφιος βουλευτής κ. Γιώργος Μουτσόπουλος.

Τους συνδαιτημόνες χαιρέτησε ο Πρόεδρος της ΙΑΕΖ κ. Απ. Ντιναλέξης με τα παρακάτω λόγια:

Αγαπητοί Ζαγορίσιοι και φίλοι του Ζαγοριού

Το ΔΣ της ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

και η Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού «Το Ζαγόρι μας» σας καλωσορίζουν. Ευχαριστούμε το 1999 να χαρίσει ευτυχισμένες μέρες σε όλους τους Ζαγορίσιους, όπου κι αν βρίσκονται. Εσείς που παρόντες σας ευχαριστούμε ιδιαίτερα που μας τιμήσατε με την παρουσία σας. Αισθανόμαστε μεγάλη χαρά που είναι μαζί μας απόψε οι Γαβριήλ Παπαναστασίου, Δήμαρχος Κεντρικού Ζαγοριού, ο κ. Θεόδωρος Τσουμάνης, Δήμαρχος Τύμφης και οι Νομαρχιακοί σύμβουλοι κκ Μαρία Γιαννακού-Ντιναλέξη, Αλέκος Ζυγούρης και Άλκης Κοσσιόβιτσης.

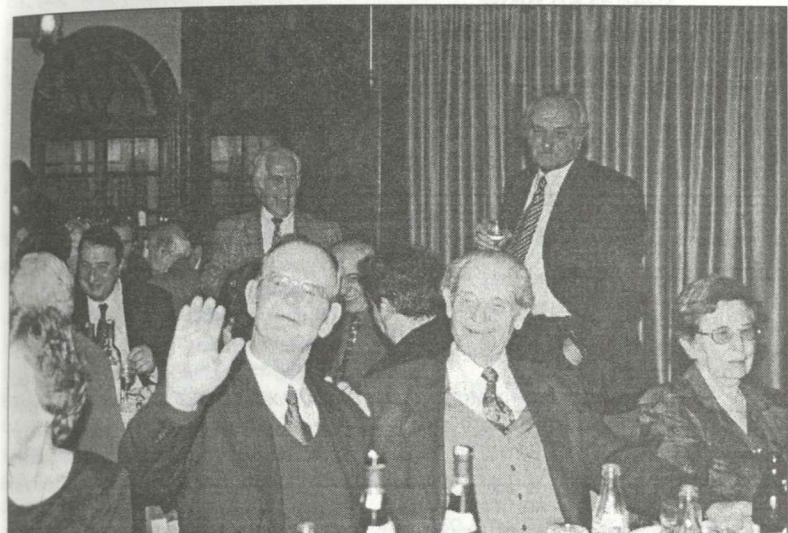
Αγαπητοί Ζαγορίσιοι

Πέρυσι εδώ στην ίδια αίθουσα κόψαμε την πίτα μας για το 1998 και γιορτάσαμε τα εικοσάχρονα λειτουργούμε με προϋπολογισμό 5 εκατομμύρια. Τα έξοδα αυξάνουν δυσανάλογα. Μοναδική πηγή εσόδων οι συνδρομές και οι προσφορές σας. Έχουμε περίπου 1500 συνδρομητές και βάζουμε στόχο τους 2.000. Σας απευθύνω και φέτος την έκκληση για εγγραφή συνδρομητών. Ας γίνει σύνθημα όλοι οι παρόντες απόψε να φέρουν κι έναν καινούριο συνδρομητή. Σας παρακαλώ αυτά να τα θυμηθείτε αύριο και τις επόμενες μέρες. Για απόψε σας ευχόμαστε να περάσετε μια ευχάριστη βραδιά. Χρόνια Πολλά, Καλή Χρονιά.

Το περιοδικό «Το Ζαγόρι μας» που διοργάνωσε την αποψινή συνέντευξη καλύπτει όλο το Ζαγόρι χώρο και ολόκληρο το ανθρώπινο δυναμικό του. Συμπληρώσαμε 20

ΧΟΡΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΠΙΤΑΣ ΜΑΣ

χρόνια έκδοσης με συνέπεια και υπευθυνότητα. Κι έτσι θα συνεχίζονται χρόνια πολλά. Ευχαριστούμε. Δεν μπορώ και δεν επιθυμώ να απευθύνω εγώ τα εύσημα στο περιοδικό. Αν θέλετε να διαπιστώσετε το ύψος της προσφοράς του περιοδικού μας, ρωτήστε ανθρώπους του πνεύματος και της τέχνης, διαβάστε την βιβλιογραφία. Πρέπει πάλι να τονίσω ιδιαίτερα ότι το περιοδικό είναι δικό σας. Αυτό είναι γραμμένο στον τίτλο του από την αρχή της έκδοσής του. Η κτητική ανωνυμία «μας» αυτό ακριβώς υποδηλώνει. Εσείς γράφετε, εσείς πληρώνετε, εσείς στέλνετε τα ανάλογα μηνύματα, εσείς κρίνετε και επικρίνετε.

Σας κάνω γνωστό ότι σήμερα λειτουργούμε με προϋπολογισμό 5 εκατομμύρια. Τα έξοδα αυξάνουν δυσανάλογα. Μοναδική πηγή εσόδων οι συνδρομές και οι προσφορές σας. Έχουμε περίπου 1500 συνδρομητές και βάζουμε στόχο τους 2.000. Σας απευθύνω και φέτος την έκκληση για εγγραφή συνδρομητών. Ας γίνει σύνθημα όλοι οι παρόντες απόψε να φέρουν κι έναν καινούριο συνδρομητή. Σας παρακαλώ αυτά να τα θυμηθείτε αύριο και τις επόμενες μέρες. Για απόψε σας ευχόμαστε να περάσετε μια ευχάριστη βραδιά. Χρόνια Πολλά, Καλή Χρονιά.

Το γλέντι με δημοτικά, ζεμπέκικα και ευρωπαϊκά, κράτησε όμορφο και κεφάτο ως τις 4 τα ξημερώματα. Και του χρόνου να'μαστε όλοι εκεί. Κι όσοι φέτος δεν ήταν εκεί. Όλοι απ' ολόκληρο το Ζαγόρι.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ

Αγαπητό «Ζαγόρι»

Από τις φιλόξενες στήλες αυτού του περιοδικού, έχω και στο παρελθόν καταθέσει ορισμένες σκέψεις για το παρόν και το μέλλον της ιδιαίτερης πατρίδας μας και μάλιστα —ομολογώ με ευχαρίστη έκπληξη— είδα να τις ενστερνίζεται ομόφωνα η Συντακτική Επιτροπή και να τις τοποθετεί στην πρώτη σελίδα. Τη φορά αυτή θα ήθελα να διατυπώσω ορισμένες σκέψεις-προτάσεις, από τη θέση του δημότη, προς τους νέους δημοτικούς άρχοντες με την ευκαιρία της ανάληψης των καθηκόντων τους, στο πλαίσιο της εφαρμογής του νέου θεσμού —των Δήμων— στην περιοχή μας. Και πρώτα-πρώτα να τους συγχωρώ, όχι μόνο όσους εξελέγησαν, αλλά ακόμη και όσους —χωρίς να εκλεγούν— τίμια προσπάθησαν να κερδίσουν την εμπιστοσύνη μας, γιατί στη βάση της επιλογής τους να «εκτεθούν» προς όλους εμάς, διεκδικώντας την ψήφο μας, βρίσκεται η αγνή πρόθεση για προσφορά και αποτελεσματικότερη διαχείριση των κοινών μας υποθέσεων. Ο ρόλος όλων μας είναι δύσκολος: τα εκλεγμένα δημοτικά και τοπικά Συμβούλια να αποφασίσουν και να υλοποιήσουν τα ορθότερα, εμείς οι υπόλοιποι να υποδείξουμε, να προτείνουμε, να ασκήσουμε εποικοδομητική κριτική με προοπτική να αποδείξουμε ότι οι προεκλογικές προθέσεις όλων μας **να αγωνιστούμε για ενωμένο και προκομένο Ζαγόρι δεν ήταν πυροτεχνήματα, ούτε πρόκειται να κοπιάσουν με την τεχνητή διοικητική τριχοτόμηση** (πεντατόμηση, αν υπολογίσουμε και τις κοινότητες) του ιστορικού, οικονομικού και πολιτισμικού ενιαίου μας χώρου.

Μ' αυτή την προϋπόθεση, και όσο πιο επιγραμματικά μπορώ, παίρνω το θάρρος «να υποδείξω» ορισμένους άξονες —βραχυπρόθεσμους και μακροπρόθεσμους— γύρω από τους οποίους θα πρέπει, πιστεύω, να κατευθυνθούν οι σκέψεις και οι πράξεις μας. Κι αρχίζω από εκείνα που φαίνεται πως δε σηκώνουν καμιά καθυστέρηση:

α) Χωρίς χρονοτριβή από κοινού οι τρεις Δήμοι και οι δύο Κοινότητες του Ζαγορίου θα πρέπει να καταστρώσουν και να θέσουν σε εφαρμογή **ένα σχέδιο για τη διαχείριση των σκουπιδιών**. Η περιοχή μας μπορεί να είναι αραιοκατοικημένη —ακόμη και εγκαταλειμμένη σε ορισμένα χωριά— αλλά δέχεται κάθε χρόνο δεκάδες χιλιάδες επισκέπτες (στο πλαίσιο της τουριστικής της

ανάπτυξης) που την επιβαρύνουν με τόνους σκουπιδιών. Παράλληλα η μέχρι τώρα πρακτική της φυσικής ανακύκλωσης των υποπροϊόντων της διατροφής (με τα οικόσιτα ζώα κλπ.) φαίνεται πως ανήκει οριστικά στο παρελθόν, αφού τα σημερινά σκουπίδια δεν είναι βιοδιασπώμενα πλέον, ούτε παράγονται σε ποσότητες ελεγχόμενες που μπορούν να απορριφθούν σε φυσικούς αποθέτες («γκαλιότρυπες»), όπως γίνονταν ως τώρα σε πολλά χωριά. Αν δε θέλουμε σύντομα να μετατρέψουμε την «ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους» περιοχή μας σ' έναν απέραντο σκουπιδότοπο, θα πρέπει —πιστεύω— να κινηθούμε προς δύο κατευθύνσεις: i) την **επιλογή** —ύστερα από προσεκτικότερη μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων— κατάλληλων **χώρων υγειονομικής ταφής** (και όχι απόθεσης) **των βιολογικά διασπώμενων σκουπιδιών** και ii) τη **συστηματική ανακύκλωση όλων των υπολοίπων** (χαρτί, πλαστικό, αλουμίνιο, γυαλί κλπ.). Αυτό δεν μπορεί να γίνει χωρίς τη συμμετοχή όλων μας και προϋποθέτει ακόμη και σεμινάρια σε κάθε χωριό για το τι είδους υλικό είναι το κάθε τι και που αποτίθεται. Εξυπακούεται ότι οι Δήμοι και οι Κοινότητες θα πρέπει τάχιστα να υποστηρίξουν αυτή την προσπάθεια υλικά (με ειδικούς κάδους, απορριμματοφόρα κλπ.), αλλά και να την προπαγандίσουν και να ενημερώσουν ανάλογα.

β) Για το ίδιο ζήτημα, της περιβαλλοντικής προστασίας, από κοινού οι τρεις Δήμοι και οι δύο Κοινότητες θα πρέπει να προβούν το συντομότερο, ύστερα από προσεκτική μελέτη και πολλή συζήτηση, στην **υπόδειξη χώρων για τη διαμόρφωση δύο τουλάχιστον λατομείων**, ένα για άσπρη και ένα για μαύρη πέτρα/πλάκα. Τα πρόσφατα δημοσιεύματα —και σε αθηναϊκές εφημερίδες— για την τραγική περίπτωση του Μονοδενδρίου είναι γνωστά, όπως γνωστή είναι και η ραγδαία οικιστική ανάπτυξη, ειδικά ορισμένων χωριών, αλλά ακόμη και η πάγια ανάγκη για τη συντήρηση των ήδη υπαρχόντων κτισμάτων, ειδικά σε πλάκα. Όσο στρουθοκαμηλίζουμε, κρυβόμαστε πίσω απ' το δάχτυλό μας για τη δήθεν «παράβνα» φύση του Ζαγορίου, τόσο το πρόβλημα θα διογκώνεται. Και

βέβαια η εξαισθημένη «αντιμετώπιση» (π.χ. λαθραία λατόμηση) είτε για ίδια χρήση είτε για εμπορεία, δεν μπορεί να είναι καν αντιμετώπιση. Ασφαλώς υπάρχουν σημαντικά κωλύματα (π.χ. η περιοχή ανήκει σε Εθνικό Δρυμό), αλλά αυτό δεν αναιρεί τον επιτακτικό και πιεστικό χαρακτήρα της ανάγκης γι' αυτά τα οικοδομήσιμα υλικά. Θα μπορούσαν μάλιστα να υποδειχθούν κοινοτικές/δημοτικές εκτάσεις και να συσταθούν ανάλογες δημοτικές επιχειρήσεις. Παρόμοια, εξάλλου, θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί και το δευτερεύον —πλέον— ζήτημα της **ξύλευσης**: αλλά τελευταία όλοι μας, δυστυχώς, επιλέγουμε την ευκολία του πετρελαίου.

γ) Αφού το καθεστώς της υπαγωγής των Κοινοτήτων σε Δήμους υπήρξε κυβερνητική —πρωτίστως— επιλογή, ανάλογη, υποθέτω, θα πρέπει να είναι και η κρατική συμβολή στη διαμόρφωση της ανάλογης υποδομής. Δεν αναφέρομαι, βεβαίως, στο χτίσιμο δημορχείων (!), αλλά ενός τουλάχιστον **Κέντρου Υγείας** στην περιοχή, σε σημείο κατάλληλο, ώστε να εξυπηρετούνται στον ελάχιστο δυνατό χρόνο όλα τα χωριά. Έτσι ο θεσμός του αγροτικού γιατρού θα αναβαθμιστεί με τεχνολογική και επιστημονική υποστήριξη (πρωτοβάθμια δηλ. υγειονομική περίθαλψη με εργαστήρια, μηχανήματα κλπ.) και θα επεκταθεί με ειδικότερες όπως οδοντιάτρου, ακτινολόγου, μικροβιολόγου κλπ., ενώ θα μπορούσε ταυτόχρονα να υπάρχει και φαρμακευτική υποστήριξη με την ίδρυση φαρμακείου. Κι αν όλα αυτά ακούγονται... όνειρα απατηλά, έρχομαι να ρωτήσω: σε ποια περιοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπάρχει η αναλογία τουριστών-κατοίκων/γιατρών-ιατρείων που υπάρχει στο Ζαγόρι; (Το ερώτημα είναι ρητορικό, γιατί δυστυχώς η απάντηση είναι γνωστή: **στο Ζαγόρι δεν υπάρχει κανένα ιατρείο** που να πληροί τις παραπάνω προϋποθέσεις).

Πολλά θα μπορούσε κανείς να προβάλει ακόμα για τα τόσα και τόσα άμεσο ενδιαφέροντος ζητήματα που μας απασχολούν. Θα σεβαστώ τον περιορισμένο χώρο και τη φιλοξενία του περιοδικού, θέτοντας ένα μόνο τελευταίο —και μακροπρόθεσμο αυτή τη φορά— ζήτημα. Όλα τα παραπάνω προϋποθέτουν σημαντι-

κούς προϋπολογισμούς ή —αλλιώς— γενναίες επιχορηγήσεις αφού δεκαετίες τώρα οι «παλιοί» Δήμοι της χώρας συνήθισαν να τείνουν χείρα επαιτείας προς το κράτος. Η οικονομική, επικοινωνιακή, ανεξαρτησία των νεοπαγών Δήμων, καθίσταται ζήτημα πρώτης προτεραιότητας, αν θέλουμε να ξεφύγουμε από το καθεστώς της διεκπεραίωσης εγγράφων και πιστοποιητικών και να παύσουμε έργο ουσίας. Ο θεσμός των **δημοτικών επιχειρήσεων** **δεν πρέπει να μείνει αναξιοπύλητος** και στο πλαίσιο αυτό θέτω προς γενικότερο προβληματισμό και συζήτηση την εξής παρατήρηση: αφού, όπως πάντα, το ζήτημα είναι η συγκέντρωση κοινολαίων, ας κινηθούμε με μια παράλληλη και διπλή διαδικασία. Από τη μια μεριά την **κατάσταση ενός σχεδίου ανάπτυξης —για όλο το Ζαγόρι—** με τη ίδρυση δημοτικών επιχειρήσεων που να ταιριάζουν στην ιδιαιτερότητα της περιοχής μας (αξιοποίηση τουρισμού και ξυλείας, δροκαλλιέργειες, ιχθυοτροφεία κ.λπ.), από την άλλη τη **συστηματική Συνεταιριστική Πράξη** με αποκλειστικούς μετόχους-εταίρους τους Δήμους και τις Κοινότητες του Ζαγορίου και καταθέσεις που να προέρχονται από όλους τους Ζαγορίσιους —τους —πραγματικούς— φίλους του Ζαγορίου, από τα κληρονομήματα της περιοχής, αλλά και τα τόχρονα και από τα οποία η επιχορήγηση κινούνται προς την περιοχή, είτε από το κρατικό πρόγραμμα επενδύσεων είτε από τα ευρωπαϊκά ταμεία. Έτσι θα κατορθώσουμε να υποστηρίξουμε με **πραγματική αυτοματοδότηση** (όχι με υπερβολές —και συνακόλουθα συνολική πορεία για το Ζαγόρι, χωρίς υπερβολές και τη λογική της «αρπαχτής» που διακρίνει —δυστυχώς συχνά— την ιδιοτική πρωτοβουλία, αλλά και τα τόχρονα παρακάμπτοντας τα όποια —γραφειοκρατική ή άλλη— κρατική παρακώλυση, **γνώση και η μεθοδικότητα** **όλα αυτά μπορούν να βρεθούν** **Η θούληση υπάρχει:** **Θα χρειαστεί πολλές κόπες** για να αποδείξουμε ότι το Ζαγόρι μπαίνει ενιαίο και ζωντανό στον 21ο αιώνα. Ας το πούμε στο στόιχημα. Οι συμπληρωματικές της Ιστορίας δείχνουν —ετούτη τη φορά— ανοιχτές...

Καλή και δημιουργική Χρονιά
Με εκτίμηση
Βασίλης Κ. Δαλκαβούσης
Δημότης Ζαγορίου

ΝΑ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΣΟΥΜΕ ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ

Μία ευχή για το 1999

Το Ζαγόρι μας ξεχωρίζει, από την απaráμιλλη φυσική του ομορφιά, την οποία αφεύδωλα χάρισε ο Δημιουργός, (πυκνά δάση, απόκρημνα και επιβλητικά βουνά, ορμητικά ποτάμια, γάργαρες πηγές, ξειδωρον αέρα, υπέροχο κλίμα), από τους κατοίκους της, οι οποίοι «...θεωρούμενοι είναι ευφρείς, φιλομαθείς, περιεργόι, φιλόπονοι, ευπροσέγγιοι, ικανώτατοι να ετιχειρώσι μεγάλα και διά της επιμελείας και ταπεινότητος αυτών να κατορθώσι πολλά, ιδίως δε εισί θερμοί λάτραι των μουσών και φιλογενείς άνθρωποι, ή δε Ζαγορία γενικώς είναι καλή οικοδόσποινα, πιστή σύζυγος, φιλόστοργος μήτηρ, σεμνή, καθαρά, φίλεργος, δεισιδαίμων, απλόικη και τίμια...» από τα εξαιρετικής τέχνης ανεπανάληπτα μνημεία του, (εκκλησίες, σχολεία, αρχοντικά, γεφύρια, καμπαναριά, νερόμυλοι, πλακόστρωτοι δρόμοι κλπ), τα οποία οι Ζαγορίσιοι με κόπους μεγάλους, ταλαιπωρίες πολλές και ποικίλες, δαπάνες όχι μικρές, κάποτε και με τη ζωή τους, ζώντες οι περισσότεροι, επί έτη πολλά, μακρινά από την γενέτειρά τους που τόσο πολύ αγαπούσαν, μακρινά από τις οικογένειές τους, τα προσφιλή τους πρόσωπα, δημιούργησαν αυτά τα υπέροχα από αρχιτεκτονικής και λειτουργικής απόψεως λίκνα, όπου οι άνθρωποι που ζούσαν μέσα, έπλασαν έναν άνευ προηγουμένου πολιτισμόν, παρά τα επί αιώνες δύσκολα χρόνια, όταν όλα «τα'σκίαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκλαβιά...».

Και τα κράτησαν οι γονείς μας, οι παππούδες μας, όπως λέμε «στα δόντια» και τα παρέδωσαν σε μας ως ιερά παρακαταθήκη. Πόσες φορές δεν μας έχουν πει: «Να προσέχετε το σπίτι». «Να μην αφήσετε το σπίτι να κλείσει», κ.λπ. «Να το προσέχετε, να το προστατεύετε». Μας έλαχε βαρεία κληρονομιά, να προστατεύσουμε τη Φύση των χωριών μας και τα μνημεία των προγόνων μας!

Όμως στις δικές μας μέρες, έγιναν ριζικές κοινωνικές αλλαγές, ίσως τόσες πολλές και ριζικές, όσες ποτέ άλλοτε στην ιστορία του τόπου μας. Όπως σ' ολόκληρη σχεδόν την Ελλάδα, έτσι και στο Ζαγόρι μας, οι άνθρωποι της υπαίθρου εγκατέλειψαν οριστικά τα χωριά τους. Πολλοί ποτέ δεν «ματαγύρισαν», και τα ωραία σπίτια τους έγιναν λιθωωριές. Ευτυχώς αρκετοί, παρά τη λαίλαπα της εγκαταλείψεως, τα πρόσεξαν και τα κράτησαν όρθια. Και ξαφνικά τα τελευταία χρόνια, παρουσιάστηκε το θηρίο ο Τουρισμός, καθημέκος στο άρμα του Κερδώνου Ερμή και «ένα-ένα επισκέπτεται τα χωριά μας και εντελώς ψυχρά, χωρίς καρδιά και συναισθηματισμούς άρχισε τουριστικά να τα αξιοποιεί»!

Εδώ ακριβώς πρέπει πολύ να προσέξουμε όλοι μας, όσοι πραγματικά ενδιαφερόμαστε και πονούμε για τον τόπο μας. Να δομάσουμε και να κατευθύνουμε τον Τουρισμό στον σωστό δρόμο.

Όχι στο γκρέμισμα των παλιών πατρογονικών σπιτιών μας! Όχι στο χτίσιμο νέων σπιτιών στις αυλές των παλαιών, στις καλύβες, στα χαγιάτια, στις αποθήκες, στις εξωτερικές κουζίνες, σε αλώνια!

Όχι στο χάλασμα των παραρτημάτων των σπιτιών! το κάθε σπίτι να κρατήσει την ενότητά του.

Όχι στην τσιμεντόστρωση ή ασφαλτόστρωση ή διαπλάτυνση των δρόμων!

Όχι στο άνοιγμα κι άλλων νέων δρόμων στα βουνά μας!

Για να προστατεύσουμε τα χωριά μας, το Ξαναλέω, πρέπει αυτό το θηρίο που λέγεται Τουρισμός, να μην κατευθύνεται από τον Κερδών Ερμή, αλλά από όσους πραγματικά ενδιαφέρονται με πόνο για τα Κοινοτικά και οικογενειακά μνημεία του τόπου μας, των χωριών μας, του Ζαγορίου μας!

Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου

Πάπιγκον, 9 Ιανουαρίου 1999

Ενωμένοι, για μια σύγχρονη και αποτελεσματική Δημοτική Αρχή

Γεωργίου Μπούρη, Συν/χου Εκπ/κού

Ο σάλος που προκλήθηκε ανάμεσα στους κατοίκους των καταργηθέντων ήδη κοινοτήτων, με τη ψήφιση μέχρι και την εφαρμογή του νομοσχεδίου «Ι. Καποδίστριας», προ πολλού άρχισε να κοπάζει.

Και παρά τα δυσάρεστα επακόλουθα (αψιμαχίες, διαμάχες, σοβαρές παρεξηγήσεις, μέχρι και ξεσηκωμοί) ο ταλαιπωρημένος πληθυσμός της υπαίθρου τελικά ηρέμησε. Παθητικά πλέον παρακολουθεί τα πρώτα βήματα της νέας Τοπικής Αυτ/σης και με αγωνία αναμένει, για το «Τι μέλλει γενέσθαι»...

Έτσι, με την ανατολή του νέου χρόνου, ο γκριζός ουρανός ξαστερώνει. Ο ρυθμός της ζωής ξανά γυρίζει στα φυσιολογικά του επίπεδα και με ανάμικτα συναισθήματα αισιοδοξίας, αλλά και φόβου, αναμένουμε, πως και πως, να διαπιστώσουμε κατά πόσο θα υλοποιηθούν τα προγράμματα, που θα απαλλάξουν τα χωριά μας από τα πολλά αδιέξοδα, στα οποία περιήλθαν. Ποια κίνητρα θα δώσει η νέα Διοίκηση, ώστε οι στόχοι, που έθεσαν οι υποστηρικτές της μεταρρύθμισης αυτής, να αποδώσουν τα αναμενόμενα.

Κι είναι δικαιολογημένη η όποια αγωνία μας, γιατί από την επιτυχία ή όχι του νέου θεσμού, θα κριθεί, οριστικά πλέον και αμετάκλητα, η μελλοντική πορεία του τόπου μας.

Θα επιβιώσουν άραγε οι Κοινότητες, που απεγνωσμένα ζητούν έλεος, ή θα δεχτούν, εκ των έδω, το πτώσιμα χτύπημα που θα τις επαναφέρει στα ίδια;...

Ο θεσμός αυτός, με κάθε θυσία, πρέπει να πετύχει.

Ο Δήμαρχος, το Δημοτικό Συμβούλιο, ο κρατικός μηχανισμός, οι εκπρόσωποι όλων των κομμάτων, εμείς όλοι οι άνθρωποι πολίτες, που θα παίξουμε τον σημαντικό ρόλο του καλοπροαίρετου αποδέκτη κάθε δημοτικής δραστηριότητας, βρισκόμαστε μπροστά σε μια τεράστια ιστορική ευθύνη. Κι ως

μην ξεχνάμε, πως όλα θα εξαρτηθούν από τον παράγοντα άνθρωπο.

Καιρός πια να απαλλαγούμε όλοι μας, Δημοτικοί Σύμβουλοι και Συνδημότες, από τα κατάλοιπα του παρελθόντος. Στο περιθώριο λοιπόν οι προσωπικές φιλοδοξίες, ο εγωισμός, η υπεροψία του παραδοσιακού Κοινοτάρχη.

Αυτού, που σε πολλές περιπτώσεις, είχε αναγάγει το μέγα λειτούργημα της Κοινοτικής Αρχής, σε οικογενειακό φέουδο... Την ισοβιότητα του θρόνου του, σε καθαρώς βιοποριστικό επάγγελμα...

Η νοοτροπία αυτή που χρονολογείται από τα χρόνια της οθωμανικής κυριαρχίας... και αποτελεί σύνηθες φαινόμενο στα ελληνικά δεδομένα, πρέπει να εκλείψει... Οι παλαιοκομματικές σκοπιμότητες, οι συναλλαγές, οι πιέσεις που συχνά δέχονται, όσοι ασκούν διοίκηση, να θεθούν στο περιθώριο.

Η αντιμετώπιση όλων των προβλημάτων, προϋποθέτει προγραμματισμό και οι προτεραιότητες που θα δοθούν, να βασίζονται σε συγκεκριμένες ανάγκες, που θα εξυπηρετούν, κατά κύριο λόγο, το γενικό συμφέρον του Δήμου μας.

Όχι στις τοπικιστικές διεκδικήσεις και στα προνόμια των φημισμένων μόνο κοινοτήτων. Όχι στις διακρίσεις, που θα αποπροσανατολίσουν κάθε λογική προσπάθεια και θα δυσχεράνουν την όποια καλοπροαίρετη πρωτοβουλία της Δημοτικής Αρχής.

Εμπρός λοιπόν, για έναν πρωτοποριακό Δήμο, για μια σύγχρονη και αποτελεσματική Δημοτική Αρχή.

Ενωμένοι, με κοινά ιδανικά και ανιδιοτελείς θέσεις, να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις εκείνες, που σίγουρα θα εξασφαλίσουν τη βιωσιμότητα του νεοσύστατου Δήμου μας, και θα οδηγήσουν με ασφάλεια τον τόπο μας, στη λεωφόρο της προόδου και της ευημερίας.

Απάντηση στην επιστολή του Χρ. Γκούβη για το πρόγραμμα «Life 93»

Αθήνα 7-1-1999

Πάρα πολλές φορές γράφτηκε, ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα «Life», που εγκρίθηκε στις 30-10-93 και παρουσιάστηκε στην Ε. Η. Μ. στις 25-3-97 είχε προϋπολογισμό 180.000.000 δραχμές, δικαιούχο τον Αναπτυξιακό Σύνδεσμο Κ. & Δ. Ζαγορίου (Σ.Π. 5ης Εδαφικής Περιφέρειας), χρηματοδότηση από Ε.Ε. 50% ήτοι 90.000.000 δρχ. και 50% ήτοι 90.000.000 δρχ. από τις 27 κοινότητες.

Το συγκεκριμένο πιλοτικό έργο στη Μονή Σπηλιώτισσας ήταν στοιχείο της αρχικής πρότασης και ενεκρίθη (αυτό το γνώριζε η κοιν. Αρίστης).

Η ομάδα μελέτης του Τμήματος Συντήρησης του ΤΕΙ Αθήνας προ-γραμμάτισε το έργο. Έγιναν: αυτοψία, καταγραφή φθορών, φωτογραφική τεκμηρίωση και πρόγραμμα αποκατάστασης για το καλοκαίρι του 1996. Το Πάσχα του 1996 διαπιστώσαμε ότι το καμπαναριό ανακατασκευάστηκε - τουτό θεωρήθηκε οικονομική συνεισφορά της κοινότητας - επίσης μάθαμε (προφορικά) ότι η πύλη θα γκρεμιστεί για να περάσουν τα υλικά της γενικής αναστήλωσης του μνημείου.

Μετά το οριστικό κλείσιμο των οικονομικών από την Ε.Ε. και την Επιτροπή Ερευνών του ΤΕΙ Αθήνας θα σας δώσουμε το κόστος των εργασιών για τη Μ. Σπηλιώτισσα καθώς και των εργασιών που πληρώθηκαν 100% από το Life για την κοιν. Αρίστης και είναι η καταγραφή των μνημείων και η συντήρηση του τέμπλου του Αγ. Τρύφωνα στο Βιτσιό.

Για περισσότερες πληροφορίες ο κ. Χρ. Γκούβης να αποταθεί στην κοινότητα Αρίστης.

Η Συντονίστρια του Προγράμ.

Αλίκη Στάρα-Γαλερίδου

Η ΜΟΝΗ ΚΟΙΜΗΣΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΒΙΣΚΟΚΟΥ (Καλυντάς Ζαγορίου Ιωαννίνων)

ΕΚΠΕΜΠΕΙ ΚΡΑΥΓΗ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

Η Μονή Βισκοκού, στην Καλούτα Ζαγορίου, με την μακραίωνη ιστορία κινδυνεύει με κατάρρευση ενώ οι αξιόλογες τοιχογραφίες της χάνονται, εξαιτίας της αδιαφορίας των αρμοδίων να υλοποιήσουν την εγκεκριμένη από το 1994 μελέτη στερέωσης και αποκατάστασης.

Η Μοναστηριακή Επιτροπή σε μια ύστατη και αγωνιώδη προσπάθεια να σωθεί η Μονή καλεί τους αρμοδίους να βγάλουν τη μελέτη από τα συρτάρια της Γ. Γ. Π. Η. και να την εφαρμόσουν.

Η Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Βισκοκού, βρίσκεται κοντά στο χωριό Καλούτα Ζαγορίου Ιωαννίνων. Απλώνεται σε ένα φυσικό λόφο απέναντι από την ανατολική πλαγιά του όρους Μιτσικέλι, πάνω από τις πηγές του Αραχθού ποταμού (Ζαγορίτικος).

Μορφολογικά είναι τυπικό δείγμα Μοναστηριακής Αρχιτεκτονικής

Νέα του τόπου μας

Ηπειρωτικού χώρου. Αποτελείται από Καθολικό και Κελλιά που διατάσσονται με την μορφή περιβόλου γύρω από δύο αυλές.

Η αρχαιότερη τεκμηριωμένη χρονολόγηση του Μνημείου είναι το 1787. Υπάρχουν όμως βάσιμες ιστορικές πληροφορίες (HAMMOND, APABANTINOS, ΛΑΜΠΡΙΑΔΗΣ) για παλαιότερες φάσεις της Μονής που φθάνουν στον 14ο αιώνα, όπου ως κέντρο ομώνυμου οικισμού περιλαμβάνεται μεταξύ των Προπαιδευτηρίων της Ηπείρου (φτυάρια-γραμμάτων της εποχής) αλλά και ως τον 12ο αιώνα (υπέρθυρο Καθολικού 1114, κτήτωρ Αρχών Μιχαήλ).

Γύρω στα 1900 η Μονή ερημώνεται και πλέον μέχρι σήμερα στοιχειώδως συντηρείται από τους ευσεβείς αλλά ολιγάριθμους κατοίκους της Καλούτας και των γύρω χωριών.

Το 1994 η Υπηρεσία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων, εκτιμώντας την αξία του Μνημείου και διαβλέποντας την αρχόμενη φθορά και κατάρρευση της κυρίως των αξιόλογων τοιχογραφιών του Καθολικού (1818) προτείνει στην Περιφερειακή Διοίκηση Ηπείρου την σύνταξη Μελέτης Στερέωσης και Αποκατάστασης της Μονής.

Τον ίδιο χρόνο 1994 η Μελέτη χρηματοδοτείται από τα Π.Ε.Π. συντάσσεται και ολοκληρωμένη εγκρίνεται ως έχει από το Κ.Α.Σ. (Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο).

Έκτοτε, επί 4 έτη, η μελέτη παραμένει ανεκτέλεστη στα γραφεία της Περιφέρειας Ηπείρου, το δε Μνημείο χρόνο με τον χρόνο καταρρέει και οι αξιόλογες τοιχογραφίες του πέφτουν και χάνονται οριστικά.

Οι Καλυντάδες και οι φίλοι τους, βοηθούν και θα βοηθήσουν όσο τους είναι δυνατόν. Η δαπάνη όμως είναι τεράστια, οι εργασίες επείγουσες. Η Μοναστηριακή Επιτροπή εναντιώνως παρακαλεί όλους τους αρμοδίους φορείς για την διάσωση του Μνημείου.

Γιάννινα, Ιανουάριος 1999
Για την Μοναστηριακή Επιτροπή
Κωνσταντίνος Γ. Βίκας

Κατάργηση της παράδοσης στον Ελαφότοπο

Μια θρησκευτική παράδοση από τα παλιά χρόνια, που γινόταν στις 6 Γενάρη στο χωριό μου το Τσερβάρι, φέτος καταργήθηκε. Ξεκίνησα με τη γυναίκα μου το πρωί απ' τα Γιάννινα για το χωριό μου, όπως κάθε χρόνο των Φώτων. Νηπτικοί και οι δύο ξεκινήσαμε για το χωριό για να ψάλλω, να πάρουμε αντίδωρο απ' του παπά του χέρι και να πούμε αγίασμα. Αλλά, προπάντος, να κάνουμε το τάμα μας και την προσφορά μας για τις ανάγκες της Εκκλησιαστικής Επιτροπής. Θα πλειοδοτούσαμε για κάποιους αγίους, που τους έχουμε προστάτες στη ζωή μας, στην υγεία μας, στις δουλειές μας και γενικά να μας βοηθούν όλο το χρόνο. Θα δίνανε και μεις τον οβολό μας,

όπως κάθε χρόνο. Αφού τελείωσε η λειτουργία και ο αγιασμός, περιμέναμε όλοι να αρχίσει η ιδιότυπη πλειοδοτική δημοπρασία για τις «εικόνες», να «χτυπήσουμε τις εικόνες», όπως λέγεται στο χωριό μου. Πληροφορήθηκα νωρίτερα ότι στο εκκλ. συμβούλιο υπήρχε κάποια αναταραχή. Οι παλιοί συμβούλοι παραδώσανε επειδή τελείωσε η θητεία τους, αλλά οι νεοδιορισθέντες δεν δέχτηκαν τον διορισμό τους. Το αποτέλεσμα είναι η εκκλησία να χάσει πολλά χρήματα που τα είχε ανάγκη. (Η Αγία Παρασκευή είναι ετοιμόρροπη) και να καταργηθεί ένα έθιμο πολλών χρόνων. Όσον αφορά το καθαντό έθιμο, αυτό δεν είχε αποκλειστικό σκοπό την συλλογή χρημάτων, γιατί η εκκλ. επιτροπή, από τα παλιά χρόνια, στις 6 και 7 Γενάρη, οργάνωνε στο σχολείο γλέντι με δημοτική μουσική. Γίνονταν δηλαδή πανηγύρι και μας επισκεπτόνταν και άλλα χωριά. Δεν ξέρω ποια αιτία οδήγησε σ' αυτή τη κατάσταση. Γιατί αυτή τη μέρα δεν υπήρχε άνθρωπος στο τείχος. Γιατί το παλιό και το νέο συμβούλιο δεν συνεργάστηκαν τουλάχιστον για τη μέρα αυτή; Γιατί ο παπάς, σαν πρόεδρος της εκκλ. επιτροπής, δεν προσπάθησε να κατευθύνει τα πνεύματα; Γιατί αυτοί οι αντιπερισπασμοί και οι κομματικές έδρες ανάμεσα σ' αυτούς τους λίγους που μέινανε στο χωριό; Έτσι θα πάμε μπροστά στο χωριό μας τον πρώτο χρόνο του Καποδιστρια; Δεν πρέπει τώρα να είμαστε περισσότερο ενωμένοι από κάθε άλλη φορά, για να μπορέσουμε να κάνουμε κάτι καλό στο χωριό μας; Πρέπει να συνεχίσουμε την διάλυση, όπως συμβαίνει με άλλα χωριά του Ζαγορίου;

Αγαπητοί χωριανοί, δώστε τη χέρι, να γίνουμε όλοι μια γροθιά, να δείξουμε δύναμη, να προχωρήσει μπροστά το χωριό μας με γοργούς ρυθμούς.

Γρηγόρης Καψάλης

Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΖΑΓΟΡΙΣΙΩΝ ΤΗΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

Στις 4 Δεκεμβρίου 1998 γιορτή της Αγίας Βαρβάρας πραγματοποιήθηκε στο κέντρο «ΒΕΡΣΑΛΛΙΕΣ» ο πρώτος χορός του Συλλόγου Ζαγορίσιων Ν. Λάρισας «ΟΙ ΡΙΖΑΡΗΔΕΣ».

Η σύλληψη της ιδέας να μετακληθεί από τα Γιάννινα το μουσικό συγκρότημα του Γρηγόρη Καψάλη και η σοβαρή προσπάθεια που ανέλαβε το Διοικητικό Συμβούλιο, με τη βοήθεια μελών και φίλων, συντέλεσαν στη μεγάλη προσέλευση του κόσμου. Στην προσπάθεια της επιτυχίας έχουν μερίδιο οι τοπικές εφημερίδες «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» και «ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΚΗΡΥΚΑΣ» καθώς και οι ραδιοφωνικοί σταθμοί της ΕΡΑ και του Δήμου Λάρισας.

Η βραδιά στην κατάμεστη αίθουσα ξεκίνησε με το χαρετινό του Προέδρου ο οποίος έκανε σύντομη αναφορά

στην ιστορία του Ζαγορίου και του επιτελούμενου πατριωτικού έργου από Δ.Σ. του Συλλόγου. Το χορό τίμησαν την παρουσία τους ο Νομάρχης Λάρισας κ. Ιωάννης Φλώρος, ο δήμαρχος Κηφισιάς συμπατριώτης μας από Δωδώνη κ. Τσιούλας Κωνσταντίνος, ο δήμαρχος Πλατυκάμπου Λάρισας κ. Θεόδωρος Τσέτσικας, ο Πρόεδρος του Περιφερειακού Συνδέσμου Ν. Λάρισας Β. Μπέκος, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Ρουμελιωτών Ν. Λάρισας και άλλοι.

Μια μικρή ομάδα γυναικών χορού παραδοσιακών γυναικείων Ζαγορίσιων χορών με ιδιαίτερη ψυχή και σεμνότητα. Οι κυρίες που διέκρινον πραγματικά τι σημαίνει Ζαγορίσιος χορός ήταν: η κ. Σεβαστή Καρναγίου το γένος Ζηρίδη από το Δαυμάτι, η κ. Χαμπρινή Συγκράνη, σύζυγος του γένους Αλεξίου από το Τσεπέλο, η Σταματία Τσιγγάνη το γένος Α. Β. ντονάσιου από το Μεσοβούνι, η κ. Αγγέλη Τσακαλίδη το γένος Αλέξη Σακκά και η αδελφή της Βάσω Σάνδου από Άνω Πεδιάδα.

Στη συνέχεια τα μέλη του Δ.Σ. άνοιξαν το χορό και επακολούθησε γνωστό γλέντι με πολύ κέφι και όρεξη για τραγούδι και χορό από όλους τους υπό τους ήχους και τα γέλια του κλαρίνου του Τσερβαριώτη Γρηγόρη Καψάλη, ρέκτη στο είδος του του τραγουδιστή Γιάννη Παπαγιάννη έδιναν την παρότρυνση να έχουν συμμετοχή και να ευφραίνονται.

Οι εντυπώσεις όσων συμμετείχαν στη βραδιά ήταν άριστες. Ο Γρηγόρης Καψάλης εξέφρασε τον ενθουσιασμό του για τη συμμετοχή του κόσμου φράζοντας την ευχή για πρόθυμη νεμεφάνιση στο στη Λάρισα. Διότι όμως υπήρχε η έκφραση της μεγάλης ικανοποίησης και χαράς τόσο για τη μεγάλη συμμετοχή, όσο και για τη ποιότητα του χορού.

Το μουσικό συγκρότημα του Γρηγόρη Καψάλη το μεσομή της ημέρας παρουσιάστηκε στο Δημαρχείο Ραδιοφωνικό Λάρισης σε εκπομπή στο δημοτικό τραγούδι. Με τη φωνή του κ. Γεωργίου Παπαγεωργίου υπεύθυνου για την εκπομπή έπαιξε διάφορους Ηπειρωτικούς χορούς τραγούδια. Η παρουσία του Προέδρου και του Εφόρου του Συλλόγου έδωσαν ευκαιρία να προβληθούν τα Ζαγορία και να γίνει η ενημέρωση το βραδινό χορό.

Αξίζουν θερμά συγχαρίσματα Δ.Σ. του συλλόγου που απαρτίζεται από τους:

1. Ζωή Ιωάννη από την Αμύνταιο
2. Γκαράνη Ηλία από το Βερούρι, Αντιπρόεδρος
3. Ξάνθο Αλέξη από τα Άνω Γιάννινα, Γεν. Γραμματέα
4. Μάρκον Στέργιο από τη Βερούρι, Ταμία
5. Ταμίας
6. Καφέτος Αθανάσιος από Ηλιοχώρι, Εφόρο.

Ευχές για ένα ευτυχισμένο και επανάλυση αναλόγων αξιών εκδηλώσεων

Λάρισα 8 Ιανουαρίου

Ένας Ζαγορίσιος

ΕΓΚΑΡΔΙΕΣ ΕΥΧΕΣ

ΑΠ' ΤΗΝ κ. ΔΕΣΠΩ ΚΑΡΒΕΛΗ

Εγκάρδιες ευχές στο Επιτελείο του Περιόδικου «Το Ζαγόρι μας» και σ' όλους τους αναγνώστες, φίλους και κατοίκους του Ζαγορίου:

Το 1999, νάναι ειρηνικό, με υγεία και αισιοδοξία. Το Ζαγόρι, ο προνομίος αυτός τόπος από τη Φύση, ο προικισμένος με τους χαρισματικούς του κατοίκους, θα ξαναβρεί το ρυθμό της ζωής, της ζωντανίας, της εργατικότητας, της ευημερίας και της αρχοντιάς. Το κληρονομικό κνταρο, υπάρχει άφρατο στους νεότερους. Την αλήθεια, ιστορικά ακολουθεί η παρακμή. Όμως σήμερα, ύστερα από μιά σχεδόν αιώνια, (πολεμική και μεταπολεμική περίοδος) τα πάντα ανασυντάσσονται και ανασυνχρηματούνται, οικοδομούν τη νέα ζωή, με τα σημάδια της παλιάς αρχιτεκτονικής. Αυτές είναι οι ρίζες κάθε μορφής ζωής.

Και πάλι εύχομαι υγεία και κάθε πρόδο, υποκειμενικά και αντικειμενικά στο χρονοδιάγραμμα του 1999.

Με ιδιαίτερη εκτίμηση κι αγάπη
Δέσπω Καρβέλη

ΤΑ ΠΡΟΕΔΡΕΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΗΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

1) **Δήμος Ανατολικού Ζαγορίου** (Δήμαρχος: Σωτ. Στυριδάκης)

α) **ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ**

Πρόεδρος Δ.Σ.: Κων/ντίνος Δαλλαγγέλης

Αν/ρος Δ.Σ.: Φρειδερίκη Μότση

Γραμματέας Δ.Σ.: Ιωάννης Μητσόπουλος

β) **Δημαρχιακή Επιτροπή** (πρόεδρος ο Δήμαρχος)

Μέλη:

1) Χριστόδουλος Παπατόλης

2) Απόστολος Φωτιάδης

Αναπληρωματικοί: Χρίστος Ζώμπος και Ιωάννης Κίτσος.

3) **Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου** (Δήμαρχος: Γ. Παπαναστασίου)

α) **ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ**

Πρόεδρος Δ.Σ.: Νικόλαος Σιούλας

Αν/ρος Δ.Σ.: Ιωάννης Κλούμπας

Γραμματέας Δ.Σ.: Παναγιώτης Τσουμάνης

β) **Δημαρχιακή Επιτροπή** (πρόεδρος ο Δήμαρχος)

Μέλη:

1) Χριστόδουλος Παπατόλης

2) Απόστολος Φωτιάδης

Αναπληρωματικοί: Χρίστος Ζώμπος και Ιωάννης Κίτσος.

3) **Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου** (Δήμαρχος: Γ. Παπαναστασίου)

α) **ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ**

Πρόεδρος Δ.Σ.: Νικόλαος Σιούλας

Αν/ρος Δ.Σ.: Ιωάννης Κλούμπας

Γραμματέας Δ.Σ.: Παναγιώτης Τσουμάνης

β) **Δημαρχιακή Επιτροπή** (πρόεδρος ο Δήμαρχος)

Μέλη:

1) Χριστόδουλος Παπατόλης

2) Απόστολος Φωτιάδης

Αναπληρωματικοί: Χρίστος Ζώμπος και Ιωάννης Κίτσος.

3) **Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου** (Δήμαρχος: Γ. Παπαναστασίου)

α) **ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ**

Πρόεδρος Δ.Σ.: Νικόλαος Σιούλας

Αν/ρος Δ.Σ.: Ιωάννης Κλούμπας

Γραμματέας Δ.Σ.: Παναγιώτης Τσουμάνης

β) **Δημαρχιακή Επιτροπή** (πρόεδρος ο Δήμαρχος)

Μέλη:

1) Χριστόδουλος Παπατόλης

2) Απόστολος Φωτιάδης

Αναπληρωματικοί: Χρίστος Ζώμπος και Ιωάννης Κίτσος.

Νέα του τόπου μας

2) **Δήμος Τύμφης** (Δήμαρχος: Θ. Τσουμάνης)

α) **ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ**

Πρόεδρος Δ.Σ.: Απόστολος Ντιναλέξης

Μέλη:

1) Σπύρος Καραγιάννης

2) Νικόλαος Τσίνης

Αναπληρωματικοί: Βασίλειος Μπούρης και Βασίλειος Ζαρκάδας.

3) **Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου** (Δήμαρχος: Γ. Παπαναστασίου)

α) **ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ**

Πρόεδρος Δ.Σ.: Νικόλαος Σιούλας

Αν/ρος Δ.Σ.: Ιωάννης Κλούμπας

Γραμματέας Δ.Σ.: Παναγιώτης Τσουμάνης

β) **Δημαρχιακή Επιτροπή** (πρόεδρος ο Δήμαρχος)

Μέλη:

1) Χριστόδουλος Παπατόλης

2) Απόστολος Φωτιάδης

Αναπληρωματικοί: Χρίστος Ζώμπος και Ιωάννης Κίτσος.

3) **Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου** (Δήμαρχος: Γ. Παπαναστασίου)

α) **ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ**

Πρόεδρος Δ.Σ.: Νικόλαος Σιούλας

Αν/ρος Δ.Σ.: Ιωάννης Κλούμπας

Γραμματέας Δ.Σ.: Παναγιώτης Τσουμάνης

β) **Δημαρχιακή Επιτροπή** (πρόεδρος ο Δήμαρχος)

Μέλη:

1) Χριστόδουλος Παπατόλης

2) Απόστολος Φωτιάδης

Αναπληρωματικοί: Χρίστος Ζώμπος και Ιωάννης Κίτσος.

3) **Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου** (Δήμαρχος: Γ. Παπαναστασίου)

α) **ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ**

Πρόεδρος Δ.Σ.: Νικόλαος Σιούλας

Αν/ρος Δ.Σ.: Ιωάννης Κλούμπας

Γραμματέας Δ.Σ.: Παναγιώτης Τσουμάνης

β) **Δημαρχιακή Επιτροπή** (πρόεδρος ο Δήμαρχος)

Μέλη:

1) Χριστόδουλος Παπατόλης

2) Απόστολος Φωτιάδης

Αναπληρωματικοί: Χρίστος Ζώμπος και Ιωάννης Κίτσος.

3) **Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου** (Δήμαρχος: Γ. Παπαναστασίου)

α) **ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ**

Πρόεδρος Δ.Σ.: Νικόλαος Σιούλας

Αν/ρος Δ.Σ.: Ιωάννης Κλούμπας

Γραμματέας Δ.Σ.: Παναγιώτης Τσουμάνης

β) **Δημαρχιακή Επιτροπή** (πρόεδρος ο Δήμαρχος)

Μέλη:

1) Χριστόδουλος Παπατόλης

2) Απόστολος Φωτιάδης

Αναπληρωματικοί: Χρίστος Ζώμπος και Ιωάννης Κίτσος.

3) **Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου** (Δήμαρχος: Γ. Παπαναστασίου)

α) **ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ**

Πρόεδρος Δ.Σ.: Νικόλαος Σιούλας

Αν/ρος Δ.Σ.: Ιωάννης Κλούμπας

Γραμματέας Δ.Σ.: Παναγιώτης Τσουμάνης

β) **Δημαρχιακή Επιτροπή** (πρόεδρος ο Δήμαρχος)

Μέλη:

1) Χριστόδουλος Παπατόλης

2) Απόστολος Φωτιάδης

Αναπληρωματικοί: Χρίστος Ζώμπος και Ιωάννης Κίτσος.

3) **Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου** (Δήμαρχος: Γ. Παπαναστασίου)

α) **ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ**

Πρόεδρος Δ.Σ.: Νικόλαος Σιούλας

Αν/ρος Δ.Σ.: Ιωάννης Κλούμπας

Γραμματέας Δ.Σ.: Παναγιώτης Τσουμάνης

β) **Δημαρχιακή Επιτροπή** (πρόεδρος ο Δήμαρχος)

Μέλη:

1) Χριστόδουλος Παπατόλης

2) Απόστολος Φωτιάδης

Αναπληρωματικοί: Χρίστος Ζώμπος και Ιωάννης Κίτσος.

3) **Δήμος Κεντρικού Ζαγορίου** (Δήμαρχος: Γ. Παπαναστασίου)

α) **ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ**

Πρόεδρος Δ.Σ.: Νικόλαος Σιούλας

Αν/ρος Δ.Σ.: Ιωάννης Κλούμπας

ΣΟΦΙΑ ΓΕΩΡΓ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ το γένος Κων. Κοντοδήμου

Την περασμένη Κυριακή 17/1/99, έγινε στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου Κοπώνων Ιωαννίνων το 40ήμερο μνημόσυνο της Σοφίας Γεωργ. Αναγνωστοπούλου, που πέθανε το Δεκέμβριο 1998 σε ηλικία 78 ετών.

Η Σοφία ήταν το τρίτο από τα τέσσερα παιδιά και το μόνο κορίτσι του δασκάλου Κωστάκη Κοντοδήμου από το Καπέσοβο. Ανατράφηκε με τις πατροπαράδοτες ζαγορίσιες οικογενειακές αρχές. Πρόσχαρη, γλυκιά, μετρίφρων, ευχάριστη και γοητευτική στις συναναστροφές. Και προπαντός όμορφη, πολύ όμορφη, το ομορφότερο κορίτσι του Καπέσoβου, ακόμη κι όλου του Ζαγοριού, στον καιρό της, ξεχωρίζε στο ωραιότερο μπουκέτο των κοριτσιών του χωριού προπολεμικά.

Παντρεύτηκε μεταπολεμικά στα Γιάννινα το Γιώργο Αναγνωστόπουλο κι απέκτησε δυο κόρες την Ελενίτσα και την Ιωάννα και δυο εγγόνια από την πρώτη κι ο γαμπρός της ο έμπορος Στέφανος Κύρκος. Στο χωριό, που αγαπούσε ιδιαίτερα, έβγαине τακτικά και την αγάπη της αυτή τη μετέδωσε στα κορίτσια και τα εγγόνια της, που το αγαπούσαν και δείχνουν έντονο ενδιαφέρον γι' αυτό.

Με την απώλεια της Σοφίας Κοντοδήμου, όπως τη λέγαμε στο χωριό, χάθηκε άλλη μια εξαίρετη ζαγορίσια παρουσία, από εκείνες που έδιναν με την προσωπικότητά τους το αρχοντικό χρώμα στον τόπο μας. Γιατί, πρέπει να το λέμε συνεχώς, η γυναίκα του Ζαγοριού, η ζαγορίσια κυρά, ήταν εκείνη που συνέθετε την αρχοντιά του Ζαγοριού.

Εκφράζοντας από καρδιάς τα θερμά μου συλλυπητήρια σ' όλους τους δικούς της, εύχομαι να είναι αιώνια η μνήμη της.

B.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΖΩΗΣ

Έφυγες κι εσύ, θείε μου Απόστολε από τη ζωή και από αντικειμενική αδυναμία δεν μπόρεσα να έλθω στην Αθήνα να σε αποχαιρετήσω.

Το νοιώθω μεγάλη παράλειψη, που δεν την είχα φαντασθεί και το έχω παράπονο στον εαυτό μου για την ανεκπλήρωτη αυτή συγγενική υποχρέωση. Να είμαι κι εγώ με τα παιδιά σου, τα εγγόνια σου, τους άλλους συγγενείς, φίλους και πατριώτες να σε κατευδύσω. Εσένα που μια ολόκληρη ζωή έζησες στην Αθήνα, φερμένος από τον τόπο μας την Αρταία. Ήταν η εποχή που ιδρύθηκε η Αστυνομία Πόλεων, στην οποία εντάχθηκες και υπηρετήσες ως τη συνταξιοδότησή σου.

Είναι γεγονός, και το γνωρίζω καλά πως όλοι οι συμπατριώτες από το χωριό μας την Αρταία και τα γύρω χωριά, όπως το Μεσοβούνι, ο Άγιος Μηνάς, ο Βίκος, το Πάπιγκο, το Τσερβάρι και τα Κάτω και Πάνω Σουδενά ως τη Βίτσα και το Μονο-

Νεκρολογίες

δένδρι σε γνώρισαν και μπόρεσαν να έχουν πολύ καλές αναμνήσεις για σένα. Για σένα που ήσουν ο συνδετικός κρίκος σε εποχές που η πληροφόρηση ήταν τόσο δύσκολη, καθώς και η επικοινωνία. Σε χαρές και σε λύπες η παρουσία σου ήταν δεδομένη.

Ήσουν η ειδοποιός φωνή. Σε ό,τι μπορούσες να φανεί αρωγός, το έκανες με προθυμία και καλωσύνη. Άνθρωποι νέοι που πρωτοέφθιναν στην Αθήνα για δουλειά, άλλοι που έπρεπε να εισαχθούν σε Νοσοκομεία, εύρισκαν και τη δική σου βοήθεια και συμπαράσταση. Πάντοτε πρωτοπόρος στην επίσκεψη ασθενών πατριωτών στο Νοσοκομείο και όχι μόνο. Δεν αδιαφορούσες για τον συμπατριώτη και τον φίλο, αλλά εξαντλούσες όλες τις ψυχικές και σωματικές σου δυνάμεις στο να επιτευχθεί το ποθούμενο.

Είχες την μεγάλη ατυχία να χάσεις πριν από ακετά χρόνια την αφοσιωμένη σύντροφο της ζωής σου την καλή σου Βαίτσα, την οποία τώρα πας να συντροφεύσεις.

Στα παιδιά σου και πρωτοεξαδέλφια μου, τον Παναγιώτη και την Άννα Ζώη, τον Πέτρο και τη Βασιλική Πετροπούλου, που τόσο σου συμπαραστάθηκαν και σε αγάπησαν, όπως και συ τους αγάπησες και έπραξες γι' αυτά, καθώς και τις εγγονές σου Θεώνη-Βαίτσα και Βαίτσα, απευθύνω από τις φιλόξενες στήλες του περιοδικού «Το Ζαγόρι μας» τα εγκάρδια-θερμά συλλυπητήρια της συζύγου μου Ελένης και εμένα προσωπικά.

Γιάννης Ζώης

Αντί μνημοσύνου Λίγα λόγια στη μνήμη του ΓΟΥΛΑ ΠΑΠΑΖΩΗ Επίτιμο Προέδρου Εφετών

Πέρασαν κιόλας έξι μήνες, από τότε που έφυγε από κοντά μας, ο σεβαστός μας θείος Γούλας.

Με λίγα λόγια θα προσπαθήσω να σκιαγραφώ πιο κάτω, τη ζωή και τη δικαστική του σταδιοδρομία. Ο Γούλας Παπαζώης, ευπατρίδης ο ίδιος, γεννήθηκε στη Βίτσα το 1906 από αξιοπρεπή και έντιμη οικογένεια, η οποία τον γαλούχησε με ηθικές και χριστιανικές αρχές.

Μετά τις εγκύκλιες σπουδές του στο Ελληνικό σχολείο της Βίτσας, συνέχισε στο Γυμνάσιο Ιωαννίνων με πολλές στερήσεις και δυσκολίες τα χρόνια εκείνα, που το βιοτικό επίπεδο του τόπου μας ήταν χαμηλό, πάντοτε αριστεύοντας.

Αχώριστοι αδελφικοί φίλοι και συμμαθητές του, οι αείμνηστοι χωριανοί μας αδελφοί Δάνου (Γούλας-Τάκης) και ο Δήμος Πίκος, που διακρίθηκαν και οι τρεις, ως εκπαιδευτικοί, στα γράμματα και την αντρευσότητα.

Ο θείος μας, οξυδερκής και διορατικός, ακολούθησε άλλο δρόμο με σπουδές στο Πανεπιστήμιο Αθηνών-Νομική Σχολή. Αποφοιτώντας

υπηρετήσε τη στρατιωτική του θητεία στη Γραμματεία του Στρατοδικείου της 8ης Μεραρχίας. Μετά την αφυπηρέτησή του εργάστηκε επί διετία δικηγόρος στα Γιάννινα, αφήνοντας άριστες εντυπώσεις στην άσκηση της δικηγορίας. Όμως, διακαής του πόθος ήταν να ανέβει στην ιεραρχία της Θέμιδας, γι' αυτό διαγωνίστηκε το 1935 και πέτυχε να διοριστεί ειρηνοδίκης στην Ερμιόνη της Αχαΐας, όπου άρχισε με ένθερμο ζήλο τη δικαστική του σταδιοδρομία ως λειτουργήμα και όχι απλώς επάγγελμα. Διακρινόμενος για την ευσυνειδησία και πίστη στον ιερό θεσμό του ΔΙΚΑΙΟΥ, απέσπασε από τις πρώτες δίκες, το σεβασμό και την εμπιστοσύνη των διαδίκων και του κοινού της περιοχής.

Το 1939 μετετέθη στο Ειρηνοδικείο Παξών και παρέμεινε εκεί όλη την περίοδο της Κατοχής, όπου ανέπτυξε, εκτός από τα κύρια καθήκοντά του και αξιόλογη κοινωνική δράση. Με επαφές, ενέργειες και παρακλήσεις του στον Ερμηρό Σταυρό και άλλες φιλανθρωπικές οργανώσεις, συγκέντρωνε αρκετές ποσότητες τροφίμων, που τις μοίραζε στους πεινασμένους κατοίκους του νησιού. «Ο Κατής είναι ο σωτήρας μας», έλεγαν οι Παξίνοι.

Με την απελευθέρωση προήχθη σε πρωτοδίκη και υπηρέτησε σε διάφορα Πρωτοδικεία της χώρας, αφήνοντας παντού άριστες εντυπώσεις, από την άσκηση του λειτουργήματός του. Το 1951 τοποθετήθηκε στο Πρωτοδικείο Αγρινίου, όπου υπηρέτησε ολόκληρη δεκαετία, ως υπόδειγμα δικαστή για μίμηση. Ασκούσε από την έδρα του δικαστηρίου, εκτός από την απονομή του δικαίου και παιδευτικό έργο - δικαστής παιδαγωγός, με συμβουλές, νουθεσίες και παραινεσίες στους κατηγορούμενους.

Συνδύαζε με θαυμάσιο τρόπο την αυστηρότητα με την επιείκεια στις αποφάσεις του. Τον διάκρινε η ευθυκρισία, αντικειμενικότητα και αμεροληψία.

Ως εφέτης και Πρόεδρος Εφετών, υπηρέτησε επί διετία στο Εφετείο Θράκης για να καταλήξει στο Εφετείο Πατρών, όπου πέρασε τα τελευταία χρόνια της δικαστικής του σταδιοδρομίας, συνταξιοδοτηθείς το 1973.

Υπό την προεδρία του υπηρέτησαν πολλοί νεαροί δικαστές, οι οποίοι με υπερηφάνεια αποκαλούσαν τον Πρόεδρο κ. Παπαζώη «δασκαλό τους».

Ανάμεσά τους και ο τέως Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Χρήστος Σαρτζετάκης.

Καλλιεργημένος Ζαγορίσιος, ανήσυχος και δραστήριος με πνεύμα οξύ και σπινθηροβόλο, τον θαύμαζαν παντού για την ακεραιότητα του χαρακτήρα του, τη συνέπεια, το ήθος και την ευγένειά του. «Ογκόλιθος της δικαιοσύνης» ο Ηπειρώτης

δικαστής, έλεγαν οι δικηγόροι Πατρών».

Στο πλευρό του στάθηκε, ολόκληρα χρόνια, με αξιοπρέπεια και καλοσύνη, η εξαίρετη σύμφωνος της ζωής του Ερασμία, το γένος Τσομιάνη από το Καυκάσι.

Έφυγε κι εκείνη, ένα χρόνο περίπου από τον ίδιο, για την αιωνιότητα.

Τα τελευταία χρόνια, μετά τη συνταξιοδότησή του, έμεινε ακούσι νεκρά στα Γιάννινα. Το καλοκαίρι ανέβαινε στην αγαπημένη του βίτσα, περνώντας την ώρα του στο φερέο του Καραγιώργου, πλάι στα τάβλια με τον ξαδερφό του Γ. Λιππα.

Σεβαστέ μας θείε Γούλα, θα μείνεις παντοτινά στις καρδιές μας, σε θυμόμαστε πάντα.

Αιωνία σου η μνήμη.

Τάκης Καρπίτης

Λίγα λουλούδια στη μνήμη ΝΙΟΒΗΣ Δ. ΧΡΟΝΗ

Νιόβη μας,

Όσο περνούν οι μέρες που θα γες για το μεγάλο και τελευταίο ταξίδι, μας λείπεις πολύ και σε σταλαγμούμε ακόμα περισσότερο.

Κανένας από τους συγγενείς φίλους, χωριανούς, δεν μπορεί να μην θέλει να πιστέψει πως έφυγε από κοντά μας για πάντα.

Η ζωή σου αλλά και η τύχη τη συνόδευε, δεν υπήρξε καλή η σένα.

Δοκιμάστηκες σκληρά από τον γενειακό θλίψεις και πικράσεις πολύ.

Μα ήξερες πάντοτε με υπομονή και κουράγιο και κυρίως με αξιοπρέπεια να προσπερνάς την κάθε σου δυσκολία.

Ποτέ την καρδιά σου δεν καψέ η ζήλεια και ο φθόνος, αντίθετα ήταν γεμάτη από αγάπη και αισιόματα για όλους.

Καλосυνάτη και ευγενική αρνίσουν τη βοήθεια σε κανέναν γιατί είχες τάξει τον εαυτό σου σε σειρά των ανθρώπων της «Βίτσα» και της προσφοράς».

Αθόρυβος και διακριτικός όλος ο βίος σου κι έτσι ακριβώς λες να φύγεις από τούτο τον κόσμο.

Ακόμη και τις τελευταίες ώρες τις έζησες ήσυχα και ήρεμα, ώστε να μην ενοχλήσεις κανέναν.

Και να που εισακούστηκε η θύμια σου κι έγινε όπως ήθελες.

Μα ο ξαφνικός και απροσδόκτος χαμός σου, μας θλίβει πολύ και για όλους εμάς που πάντοτε σε θυμόμαστε και θα σ' αγαπάμε, μένει στην καρδιά μας ο πόνος και πίκρα που δεν μπορούσαμε να κάνουμε να σου προσφέρουμε με εστώ μικρό σ' αντάλλαγμα εκείνων (κι είναι πολλά) που σε μας έχεις δώσει.

Γλυκεία μας Νιόβη σε είναι σ' αφύπνισή σου στο νο και την φρύ το χρώμα που σε σκεπάζει, ανάλαφρη ήταν η ψυχή σου και η νει η μνήμη σου στο νο και την διά μας παντοτινά.

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ 20.000

Βακόλας Ιωάννης
Βακόλα Ιφιγένεια
Βολογιαννίδης Χριστόφορος
Λιούμας Κ. Αθανάσιος (2)

15.000

Μανδαλάς Μιχαήλ

10.000

Λαζαρίδης Κων/νος (2)

Μπουκογιάννη Ελένη

Σάρρος Δημήτριος (2)

Σκλαβενίτου Αντιγόνη

Τζούρης Στέφανος

Χαρισιάδης Ναπολέων

5.000

Αλεξανδρής Κων/νος

Βαρόπουλος Ιωάννης

Βούδας Πέτρος

Βούρβος Νικόλαος

Βούρβος Παναγιώτης

Γέπης Ιωάννης

Γιαννακός Ευριπίδης

Dervenis Dimitra (U.S.A.)

Ευαγγέλου Γρηγόρης

Ευθυμίου Ιωάννης

Ζαρκάδας Βασίλειος

4.000

Μαντζιάρης Εμμανουήλ

Ζούγκου-Θεοδωρή Αμαλία
Ιωαννίδης Θεόδωρος
Καψάλης Νικόλαος
Κοντοδήμου-Τζαμπούρα Νίκη
Κουνάβη Δήμητρα
Λαδιάς Γεώργιος
Λεοντίδης Βασίλειος
Ντιναλέξη Αθηνά
Οικονόμου Βλάσης
Παπαβασιλείου Μιχαήλ
Παγούνη-Μυστηροπούλου Μάγδα
Παπακώστα-Φίλου Μαίρη
Πετρέλη Μαρία
Στεργίου Ιωάννης
Στρούλιας Αντώνιος
Τριανταφυλλίδης Γεώργιος
Τσεκούρας Έλλη
Τσολάκης Φρίξος
Φίλης Ιωάννης
Φιλοποίμην Γκράτζιος
Χριστοδούλου Δημ. Κων/νος

Μαντζιάρης Εμμανουήλ
ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

15.000

Ράγγα Καλλιόπη (5)

12.000

Ζαμπαλά Κων/να (4)

10.000

Ιωαννίδης Γεώργιος (3)

9.000

Αποστολίδης Βασίλειος (3)

Βουλόδημος Γεώργιος (3)

Δρακόπουλος Γεώργιος (3)

Ζαχαρίας Γεώργιος (3)

6.000

Βουλοδήμου Φωτεινή (2)

Εμμανουήλ Πιπίτσα (2)

Θεμελή Ολυμπία (2)

Καρέτσης Δημήτριος (2)

Παπαρούση Χριστίνα (2)

Ράπτης Θωμάς (2)

Τούλης Χρήστος (2)

3.000

Αγγελική Φαίδρα

Ανδρώνης Ιπποκράτης

Βαρβαράς Παναγιώτης

Βασιλείου Κων/νος

Βέλος Απόστολος

Βέλου Θάλεια

Βλάχος Μιχαήλ

Γαμπρίτσης Χρήστος

Γαμπρίτσης Νικόλαος

Γκίτσας Αγγελόλαος

Γκρούδης Γεώργιος

Δάφνη Φρειδερίκη

Δερβένη Πελαγία

Δούκας Αθανάσιος

Δούκας Αθανάσιος

Δρακόπουλου Ιωάννα

Δρακόπουλου Μπέσου

Ζαροπούλου Αικατερίνη

Ζινδράλης Γεώργιος

Ζωϊδής Ευαγγελία

Καλογιάννη Ναπολέων

Καμτσίκας Πελοπίδας
Καραμπάς Βασίλειος
Καραμπά Ιοκάστη
Καρβούνης Γρηγόριος
Καρβούνης Κων/νος
Καψάλης Γρηγόριος
Κεφάλος Βασίλειος
Κομπάρος Δημήτριος
Κωστόπουλος Μιχαήλ
Λαμπροπούλου Στέλλα
Λίλη Δωροθέα
Μπαλατσός Ιωάννης
Μπατάς Σπυρίδων
Μπενεττάτου Ηβη
Νούλη Χρ. Ειρήνη
Ντέντισκας Ανδρέας
Οικονόμου Γεώργιος
Οικονόμου Σωκράτης
Παγιάτη-Ανδρώνη Βιλελμίνη
Παγώνης Κώστας
Παναγιώτου-Τσέφα Φωτεινή
Παπαδημητρίου Βασιλική
Πασχάλη Αγγελική
Πασχάλη Ευθαλία
Παυλίδη Σταματία
Πλιάτσικας Δημήτριος
Πρίτσου Βικτωρία
Ράπτη Μαρία
Σακελλαριδί Ευφημία
Ταπεινόπουλος Γεώργιος
Τζιάσος Αντώνιος
Τσάμης Γεώργιος
Τσεκούρας-Λαμπροπούλου Πόλυ
Τσεκούρας Αρ. Γεώργιος
Τσιρώνης Λύσανδρος
Τσολακίδου-Ανδρώνη Ισαβέλλα
Τσουνίδης Ιωάννης
Τσομιάνης Δημήτριος
Τσούρας Σωκράτης
Φωτιάδης Μιχαήλ
Φώτου Σωκράτης
Χασιώτη Βασιλική

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί δηλώνουν τα έτη πληρωμής.

ΙΑΕΖ (Περιοδικό «Το Ζαγόρι μας»)

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ - ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΤΟΥΣ 1998

Ι. ΕΣΟΔΑ

Χρηματικό υπόλοιπο 31-12-1997	Δρχ. 1.636.030
Τιμητικές εισφορές - Συνδρομές - Προσφορές	» 4.486.300
Τόκοι Α' και Β' εξαμήνου 1998	» 160.630
Σύνολο	» 6.282.960

ΙΙ. ΕΞΟΔΑ

Κινοχρηστα πολυκατοικίας	» 521.000
Τηλέφωνο	» 247.300
Ηλεκτρικό ρεύμα	» 164.600
Υδρευση - αποχέτευση	» 25.600
Αμοιβή προσωπικού	» 700.000
Γραφικά - ετικέττες	» 24.500
Εκτύπωση περιοδικού - μπλοκ	» 1.432.000
Ταχυδρομικά - Διακίνηση περιοδικού	» 284.270
Εμπλουτισμός βιβλιοθήκης - Βιβλιοδεσία περιοδικού	» 43.000
Δημόσιες σχέσεις	» 95.967
Εκδηλώσεις (κοπή βασιλόπιτας 1998)	» 175.000
ΕΛ.ΤΑ.	» 11.000
Αυτοκόλλητα (εφημερίδας)	» 64.000
Φωτοτυπίες - κορνίζες - φωτογραφίες	» 70.763
Ποσοστά εισπράξεων συνδρομών	» 34.000
Σύνολο	» 3.893.000

Ήτοι έσοδα 6.282.960
έξοδα 3.893.000
Υπόλοιπο 2.389.960

Ιωάννινα 4 Ιαν/ρίου 1999

Ο Πρόεδρος
ΑΠ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ
Ο Γεν. Γραμματέας
ΘΑΝ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ
Ο Ταμίας
ΙΩ. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

- Η κ. Λευτεριώτου Αγγαία 30.000 δρχ.
- Ο κ. Γιαννακός Ευριπίδης 10.000 δρχ. στη μνήμη Σοφίας Κοντοδήμου Αναγνωστοπούλου.
- Ο κ. Εμμανουήλ Παύλος 5.000 δρχ.
- Ο κ. Μάστακας Νικόλαος 5.000 δρχ. στη μνήμη του Κίωνα Κυριαζή.
- Η κ. Πετρέλη Μαρία 5.000 δρχ. στη μνήμη του πατέρα της Φωκίωνα Φανίκα.
- Ο κ. Φανίκας Στέφανος 5.000 δρχ.
- Ο κ. Χατζής Κων/νος 5.000 δρχ.
- Ο κ. Καρέτσης Δημήτριος 4.000 δρχ.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΑΓΙΟΣ ΜΗΝΑΣ Ευχαριστήριο

— Η Αδελφότητα Αγίου Μηνά Ζαγορίου, εκφράζει τις θερμές τις ευχαριστίες προς όλους όσους ανταποκρίθηκαν με μεγάλο ενθουσιασμό στον έρανο που έγινε το Δεκαπενταύγουστο στο χωριό μας.

Ο έρανος αυτός που σημείωσε μεγάλη επιτυχία, έγινε με σκοπό τη συγκέντρωση χρημάτων για την κατασκευή ενός εικονίσματος της Αγίας Μαρίνας σε τοποθεσία του χωριού.

Η κατασκευή αυτή, που είναι ένα παλιό τάμα της αδελφότητας, περιλαμβάνει εκτός από την τοποθέτηση του εικονίσματος και πλακόστρωση της περιοχής. Επίσης στο χώρο θα τοποθετηθούν παγκάκια και θα φυτευτούν δέντρα.

Θα θέλαμε λοιπόν να πούμε ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους τους συγχωριανούς μας αλλά και στους απλούς φίλους του χωριού, που έδωσαν ότι διέθεταν από το πενιχρό τους εισόδημα για να ενισχύσουν το σκοπό αυτό και θα θέλαμε να τους κοινοποιήσουμε ότι η κατασκευή έχει ήδη ξεκινήσει και αναμένεται να ολοκληρωθεί σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα.

Έτσι, με τη δική τους βοήθεια και με τη χάρη του Θεού, το παλιό αυτό τάμα θα υλοποιηθεί, αποτελώντας ένα ακόμα καθοριστικό βήμα ανάπτυξης για το μικρό μας χωριό.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Τιμώντας τη μνήμη του πατέρα του Τάσιου Αθανασίου το παιδί του ο Φοράκης προσέφερε το ποσό των 20.000 δραχμών.

— Η Νίκη Τσόλη προσέφερε το ποσό των 30.000 δρχ. στη μνήμη του συζύγου της Σπυρίδωνος.

— Ο Γαβριήλ Παπαναστασίου στη μνήμη Δημητρίου Μπονόβα 5.000 δρχ. και 5.000 στη μνήμη της Νιόβης Κρόνη.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο τους ευχαριστεί και προσεύχεται για την ανάπαυση των ψυχών των.

— Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο του χωριού μας θερμά ευχαριστεί τον Γιάννη Κατσαβριά που με

το αυτοκίνητό του μετέφερε τα υλικά για να επισκευαστεί το Εξωκκλήσι του Αγίου Νικολάου.

Επίσης θερμά ευχαριστεί τον κ. Λεωνίδα Δεμάτη που προσέφερε 5.000 δρχ. για το Εξωκκλήσι του Αγίου Αθανασίου.

ΚΑΠΕΣΟΒΟ

Προσφορές εις μνήμην

— Η κ. Φιλομήλα Τόλογλου κατέθεσε στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Καπεσόβου το ποσό των 5.000 δρχ., στη μνήμη της αγαπημένης της Σοφίας Κοντοδήμου-Αναγνωστοπούλου.

Η Εκκλ. Επιτροπή

— Ο κ. Χαρίλαος Κοντοδήμος και η σύζυγός του Ευγενούλα κατέθεσαν στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Καπεσόβου το ποσό των 20.000 δρχ. στη μνήμη της αγαπημένης τους αδερφής Σοφίας Κοντοδήμου-Αναγνωστοπούλου.

Η Εκκλ. Επιτροπή

— Η κ. Γιούλια Στεργίου κατέθεσε στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Καπεσόβου το ποσό των 50.000 δρχ., για τις ανάγκες του Ιερού Ναού Κοιμήσεως Θεοτόκου, με την συμπλήρωση τριών χρόνων, από το θάνατο του λατρευτού της γιου Νικολάου Στεργίου.

Η Εκκλ. Επιτροπή

Ευχαριστήριο

— Το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Καπεσόβου «ΑΛΕΞΗΣ ΝΟΥΤΣΟΣ» ευχαριστεί τους παρακάτω χωριανούς για τα αντίστοιχα χρηματικά ποσά που προσέφεραν στο Σύλλογό μας, στη μνήμη της συγχωριανής μας Σοφίας Κοντοδήμου-Αναγνωστοπούλου.

α) Οικ. Βύρωνα Βαρζάκα 20.000 δρχ.

β) Οικ. Κλέαρχου Ράπτη 10.000 δρχ.

γ) Οικ. Γρηγορίου Ράπτη 10.000 δρχ.

δ) Οικ. Γρηγορίου Ράπτη 10.000 δρχ.

ε) Οικ. Πλάτωνα Ράπτη 5.000 δρχ.

Το Δ.Σ.

ΚΗΠΟΙ

— Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

τή του Αγίου Νικολάου Κήπων, ευχαριστεί θερμότατα την ανώνυμη που προσέφερε υπέρ του Ιερού Ναού το ποσό των 150.000 δρχ.

Η Εκκλ. Επιτροπή

ΛΕΠΤΟΚΑΡΥΑ

Ευχαριστήριο

— Ευχαριστούμε θερμά τον κ. Γεώργιο Δάνδαλη και τη σύζυγό του κ. Παναγιώτα, για την προσφορά τους ποσού χιλίων δολλαρίων για την ανακαίνιση του εξωκκλησίου της Αγίας Παρασκευής του χωριού μας.

Το Εκκλ. Συμβ. Λεπτοκαρυάς

ΤΣΕΠΕΛΟΒΟ

Προσφορά εις μνήμην

— Ο κύριος Ε.Γ. προσέφερε για τους σκοπούς του περιοδικού «Το ΖΑΓΟΡΙ μας» δραχμές δέκα χιλιάδες εις μνήμην της αλησμόνητης, της ανεκτίμητης Ζαγορίσσιας αρχόντισσας Σοφίας Κοντοδήμου Αναγνωστόπουλου.

Θαυμάσια σύζυγος, στοργική μάνα και γιαγιά και αγαπημένη αδελφή. Καταξιωμένη Ζαγορίσσια αρχόντισσα. Πάντα χαρούμενη, ποτέ δεν της έλειπε το χαμόγελο, το ευχάριστο χαμόγελο. Καλοδεχούμενη, στο σπίτι της και πρόσχαρη, με πηγαία ευχαρίστηση μας καλοδεχόταν.

Ο πρόωρος χαμός της άφησε βαθύτατο πόνο σε όλους μας. Ο Απόστολος Πέτρος θα της ανοίξει διάπλατα τις θύρες του Παράδεισου.

Αιώνια σου η μνήμη Σοφία.

ΤΡΙΣΤΕΝΟ

Διόρθωση

— Στο προηγούμενο φύλλο (248) της εφημερίδας μας στη στήλη Προσφορές-Δωρεές-Συνδρομές «ΤΡΙΣΤΕΝΟ», ο κ. Δημήτριος Πετροπούλος και η Θάλεια Πετροπούλου, προσέφεραν στην Αδελφότητα Τριστένου το ποσό των 120.000 δραχμών και όχι 40.000 όπως εσφαλμένως γράφτηκε στη μνήμη.

— Της μητέρας της Ντίνας Γονίδου, του συζύγου και πατέρας της κ. Κατίνας Λαρισσοπούλου-Στράτη και στην μνήμη του συζύγου της Ελεονώρας Πασπαλιάρη.

Η Αδελφότητα
ευχαριστεί θερμά

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★
Ιδιοκτήτης - Εκδότης:
ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ
ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΙΠΠΗΣ
ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΟΣ
ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

1. ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ
2. ΓΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
3. ΖΑΡΙΑΔΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
4. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
5. ΚΥΡΙΑΖΗΣ ΚΑΛΥ
6. ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
7. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
8. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ
9. ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
10. ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
11. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος για το Νόμο

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ
Πρόεδρος Ι.Α.Ε.Ζ.
Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα, Τηλ. 3017

Υπεύθυνος Υλης

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ
Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ
Τηλ. 27.105

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Συνδρομές, εισφορές,
εμβάσματα:
Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»
Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44
και Μυροποταίο
ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ
Λόρδου Βύρωνος 21
Ιωάννινα 45444.
Κατώτερη ετήσια
συνδρομή δρχ. 3.000

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΙΩΑΝΝΑ ΦΑΝΙΚΑ - ΠΑΝΤΑ
★
Τυπογραφία:
Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ
- Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.
28ης Οκτωβρίου 41 (Στάθ. Καραϊσκάκη)
Τηλ. 20.544 - 27.845
Ιωάννινα 454 44